

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про державну службу

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст.43)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

- № 1774-VIII від 06.12.2016, ВВР, 2017, № 2, ст.25*
- № 1798-VIII від 21.12.2016, ВВР, 2017, № 7-8, ст.50*
- № 2136-VIII від 13.07.2017, ВВР, 2017, № 35, ст.376*
- № 2147-VIII від 03.10.2017, ВВР, 2017, № 48, ст.436*
- № 2190-VIII від 09.11.2017, ВВР, 2017, № 45, ст.405*
- № 2246-VIII від 07.12.2017, ВВР, 2018, № 3-4, ст.26*
- № 2249-VIII від 19.12.2017, ВВР, 2018, № 6-7, ст.43*
- № 2449-VIII від 07.06.2018, ВВР, 2018, № 26, ст.219*
- № 2475-VIII від 03.07.2018, ВВР, 2018, № 36, ст.272*
- № 2629-VIII від 23.11.2018, ВВР, 2018, № 50, ст.400*
- № 2704-VIII від 25.04.2019, ВВР, 2019, № 21, ст.81*
- № 117-IX від 19.09.2019, ВВР, 2019, № 43, ст.250*
- № 140-IX від 02.10.2019, ВВР, 2019, № 47, ст.311*
- № 263-IX від 31.10.2019, ВВР, 2020, № 2, ст.5*
- № 440-IX від 14.01.2020, ВВР, 2020, № 28, ст.188*
- № 524-IX від 04.03.2020, ВВР, 2020, № 38, ст.279*
- № 553-IX від 13.04.2020, ВВР, 2020, № 19, ст.126 - додатково див. Закон № 1285-IX від 23.02.2021*
- № 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408*
- № 805-IX від 16.07.2020, ВВР, 2020, № 36, ст.273*
- № 912-IX від 17.09.2020*
- № 1081-IX від 15.12.2020, ВВР, 2021, № 7, ст.54*
- № 1086-IX від 16.12.2020, ВВР, 2021, № 6, ст.48*
- № 1217-IX від 05.02.2021, ВВР, 2021, № 19, ст.171*
- № 1219-IX від 05.02.2021, ВВР, 2021, № 20, ст.181*
- № 1285-IX від 23.02.2021, ВВР, 2021, № 21, ст.191*
- № 1417-IX від 27.04.2021, ВВР, 2021, № 30, ст.238*
- № 1780-IX від 23.09.2021, ВВР, 2021, № 51, ст.421*
- № 1787-IX від 24.09.2021, ВВР, 2021, № 50, ст.404*
- № 1810-IX від 19.10.2021, ВВР, 2021, № 52, ст.428*
- № 1928-IX від 02.12.2021, ВВР, 2022, № 3, ст.12*

№ 2710-IX від 03.11.2022
№ 2849-IX від 13.12.2022, ВВР, 2023, №№ 47-50, ст.120}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення
Конституційного Суду
№ 3-р/2022 від 23.12.2022}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 3062-IX від 02.05.2023, ВВР, 2023, № 69, ст.242
№ 3378-IX від 06.09.2023, ВВР, 2023, № 94, ст.369
№ 3494-IX від 22.11.2023, ВВР, 2023, № 134, ст.786
№ 3585-IX від 22.02.2024, ВВР, 2024, №№ 15-18, ст.74
№ 3633-IX від 11.04.2024, ВВР, 2024, № 19, ст.78
№ 3760-IX від 04.06.2024, ВВР, 2024, № 38, ст.243
№ 3840-IX від 20.06.2024, ВВР, 2024, № 46, ст.265
№ 4042-IX від 30.10.2024, ВВР, 2025, № 15, ст.37
№ 4059-IX від 19.11.2024, ВВР, 2025, №№ 15-17, ст.40
№ 4282-IX від 11.03.2025. Закон опублікований в офіційному виданні "Голос
України" № 109 від 04.06.2025
№ 4455-IX від 15.05.2025
№ 4603-IX від 17.09.2025
№ 4695-IX від 03.12.2025}

{Щодо визнання конституційними окремих положень див. Рішення
Конституційного Суду
№ 1-р/2026 від 20.01.2026}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення
Конституційного Суду
№ 1-р/2026 від 20.01.2026}

{Установити, що тимчасово, у період дії воєнного стану в Україні, та протягом двох років після його припинення чи скасування гранична вікова межа перебування на державній службі, встановлена *частиною четвертою статті 83* цього Закону, застосовується з урахуванням підвищення такої межі на п'ять років. Застосування цих положень здійснюється за рішенням відповідного суб'єкта призначення згідно із Законом № 3543-XII від 21.10.1993 з урахуванням змін, внесених Законом № 4782-IX від 11.02.2026}

{Положення щодо контракту про проходження державної служби набирають чинності з 1 січня 2020 року - див. *абзац третій пункту 1 розділу II* Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Установити, що *норми абзацу восьмого пункту 14 розділу XI* цього Закону застосовуються по 31 грудня 2021 року згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

{Установити, що *норми абзацу восьмого пункту 14 розділу XI* цього Закону застосовуються по 31 грудня 2019 року згідно із Законом № 2629-VIII від 23.11.2018}

{Установити, що у 2019 році норми абзацу другого частини третьої статті 51 та абзаців другого - п'ятого пункту 14 розділу XI цього Закону застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України з урахуванням наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів згідно із Законом № 2629-VIII від 23.11.2018}

{Установити, що положення абзацу восьмого пункту 14 розділу XI цього Закону застосовуються по 31 грудня 2018 року згідно із Законом № 2246-VIII від 07.12.2017}

{Установити, що у 2018 році норми і положення абзаців другого - п'ятого пункту 14 розділу XI цього Закону застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України з урахуванням наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів згідно із Законом № 2246-VIII від 07.12.2017}

{Установити, що у 2017 році норми і положення частини другої пункту чотирнадцять розділу XI цього Закону застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів згідно із Законом № 1801-VIII від 21.12.2016}

{У тексті Закону слова "засоби масової інформації" у всіх відмінках і числах замінено словом "медіа" згідно із Законом № 2849-IX від 13.12.2022}

Цей Закон визначає принципи, правові та організаційні засади забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної, орієнтованої на громадян державної служби, яка функціонує в інтересах держави і суспільства, а також порядок реалізації громадянами України права рівного доступу до державної служби, що базується на їхніх особистих якостях та досягненнях.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Державна служба та державний службовець

1. Державна служба - це публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема щодо:

1) аналізу державної політики на загальнодержавному, галузевому і регіональному рівнях та підготовки пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проектів програм, концепцій, стратегій, проектів законів та інших нормативно-правових актів, проектів міжнародних договорів;

2) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів;

3) забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг;

4) здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства;

5) управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням;

б) управління персоналом державних органів;

7) реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством.

2. Державний службовець - це громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті) (далі - державний орган), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби.

Стаття 2. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) безпосередній керівник - найближчий керівник, якому прямо підпорядкований державний службовець;

2) державна мова - українська мова, якій Конституцією України надано статус мови офіційного спілкування посадових осіб державних органів та органів місцевого самоврядування під час виконання посадових обов'язків, а також мови діловодства і документації цих органів та посадових осіб;

3) керівник державної служби в державному органі (далі - керівник державної служби) - посадова особа, яка займає вищу посаду державної служби в державному органі, до посадових обов'язків якої належить здійснення повноважень з питань державної служби та організації роботи інших працівників у цьому органі;

4) посада державної служби - визначена структурою і штатним розписом первинна структурна одиниця державного органу з установленими відповідно до законодавства посадовими обов'язками у межах повноважень, визначених **частиною першою** статті 1 цього Закону;

5) професійна компетентність - здатність особи в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку;

5¹) професійний розвиток - безперервний, свідомий, цілеспрямований процес особистісного та професійного зростання, що базується на інтеграції знань, умінь і компетентностей;

{Частина першу статті 2 доповнено пунктом 5¹ згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

б) рівнозначна посада - посада державної служби, що належить до однієї підкатегорії посад державної служби з урахуванням рівнів державних органів;

{Пункт б частини першої статті 2 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

7) суб'єкт призначення - державний орган або посадова особа, яким відповідно до законодавства надано повноваження від імені держави призначати на відповідну посаду державної служби в державному органі та звільняти з такої посади;

8) функції з обслуговування - діяльність працівників державного органу, яка не передбачає здійснення повноважень, безпосередньо пов'язаних з виконанням завдань і функцій, визначених **частиною першою** статті 1 цього Закону;

9) професійне навчання - набуття та вдосконалення професійних знань, умінь та навичок, що забезпечує відповідний рівень професійної кваліфікації державного службовця для його професійної діяльності;

10) службова дисципліна - неухильне додержання Присяги державного службовця, сумлінне виконання службових обов'язків та правил внутрішнього службового розпорядку.

2. Терміни "близькі особи", "корупційне правопорушення", "потенційний конфлікт інтересів", "реальний конфлікт інтересів", "пряме підпорядкування" в цьому Законі вживаються у значенні, визначеному **Законом України "Про запобігання корупції"**.

Стаття 3. Сфера дії цього Закону

1. Цей Закон регулює відносини, що виникають у зв'язку із вступом на державну службу, її проходженням та припиненням, визначає правовий статус державного службовця.

2. Дія цього Закону поширюється на державних службовців:

- 1) Секретаріату Кабінету Міністрів України;
- 2) міністерств та інших центральних органів виконавчої влади;
- 3) місцевих державних адміністрацій;
- 4) органів прокуратури;
- 5) органів військового управління;
- 6) органів дипломатичної служби;

{Пункт 6 частини другої статті 3 в редакції Закону № 2449-VIII від 07.06.2018}

7) державних органів, особливості проходження державної служби в яких визначені **статтею 91** цього Закону;

8) інших державних органів.

3. Дія цього Закону не поширюється на:

1) Президента України;

2) керівника постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, та його заступників, Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим та його заступників, Голову Національної служби посередництва і примирення та його заступників;

{Пункт 2 частини третьої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законами № 117-IX від 19.09.2019, № 3494-IX від 22.11.2023}

3) членів Кабінету Міністрів України, перших заступників та заступників міністрів;

4) Голову та членів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Голову та членів Антимонопольного комітету України, Голову та членів Рахункової палати, Голову та членів Центральної виборчої комісії, голів та членів інших державних колегіальних органів;

{Пункт 4 частини третьої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

5) Секретаря Ради національної безпеки і оборони України та його заступників;

6) Голову Державного комітету телебачення і радіомовлення України та його заступників, Голову Фонду державного майна України та його заступників, Голову Національного агентства з питань запобігання корупції та його заступників;

{Пункт 6 частини третьої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

6¹) Голову, заступників Голови та інших членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, а також працівників секретаріату Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;

{Частину третю статті 3 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 3062-IX від 02.05.2023}

7) народних депутатів України;

8) Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та його представників;

8¹) Уповноваженого із захисту державної мови;

{Частину третю статті 3 доповнено пунктом 8¹ згідно із Законом № 2704-VIII від 25.04.2019}

9) службовців Національного банку України та Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку;

{Пункт 9 частини третьої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3585-IX від 22.02.2024}

9¹) голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників;

{Частину третю статті 3 доповнено пунктом 9¹ згідно із Законом № 2190-VIII від 09.11.2017}

10) депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голову Ради міністрів Автономної Республіки Крим та його заступників, міністрів Автономної Республіки Крим;

11) депутатів місцевих рад, посадових осіб місцевого самоврядування;

11¹) суддів Конституційного Суду України;

{Частину третю статті 3 доповнено пунктом 11¹ згідно із Законом № 2136-VIII від 13.07.2017}

11²) постійного представника Кабінету Міністрів України у Конституційному Суді України;

{Частина третю статті 3 доповнено пунктом 11² згідно із Законом № 2136-VIII від 13.07.2017}

12) суддів;

13) прокурорів;

14) працівників державних органів, які виконують функції з обслуговування;

15) працівників державних підприємств, установ, організацій, інших суб'єктів господарювання державної форми власності, а також навчальних закладів, заснованих державними органами;

16) військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до закону;

17) осіб рядового і начальницького складу правоохоронних органів та працівників інших органів, яким присвоюються спеціальні звання, якщо інше не передбачено законом;

18) працівників патронатних служб;

19) уповноважених з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель;

{Частина третю статті 3 доповнено пунктом 19 згідно із Законом № 1219-IX від 05.02.2021}

20) Секретаря Рахункової палати, його заступника, державних аудиторів Рахункової палати та радників членів Рахункової палати;

{Частина третю статті 3 доповнено пунктом 20 згідно із Законом № 4042-IX від 30.10.2024}

21) Військового омбудсмена та його заступників.

{Частина третю статті 3 доповнено пунктом 21 згідно із Законом № 4603-IX від 17.09.2025}

4. Критерії визначення переліку посад працівників державних органів, які виконують функції з обслуговування, затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

{Абзац другий частини четвертої статті 3 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

5. Окремі особливості проходження державної служби в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, та в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, їх територіальних органах визначаються Митним кодексом України та Податковим кодексом України.

{Статтю 3 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 4. Принципи державної служби

1. Державна служба здійснюється з дотриманням таких принципів:

1) верховенства права - забезпечення пріоритету прав і свобод людини і громадянина відповідно до [Конституції України](#), що визначають зміст та спрямованість діяльності державного службовця під час виконання завдань і функцій держави;

2) законності - обов'язок державного службовця діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені [Конституцією](#) та законами України;

3) професіоналізму - компетентне, об'єктивне і неупереджене виконання посадових обов'язків, постійне підвищення державним службовцем рівня своєї професійної компетентності, вільне володіння державною мовою і, за потреби, англійською мовою, а також мовою корінних народів або мовою національних меншин, визначеною відповідно до закону;

{Пункт 3 частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3760-IX від 04.06.2024}

4) патріотизму - відданість та вірне служіння Українському народові;

5) добросовісності - спрямованість дій державного службовця на захист публічних інтересів та відмова державного службовця від превалювання приватного інтересу під час здійснення наданих йому повноважень;

6) ефективності - раціональне і результативне використання ресурсів для досягнення цілей державної політики;

7) забезпечення рівного доступу до державної служби - заборона всіх форм та проявів дискримінації, відсутність необґрунтованих обмежень або надання необґрунтованих переваг певним категоріям громадян під час вступу на державну службу та її проходження;

8) політичної неупередженості - недопущення впливу політичних поглядів на дії та рішення державного службовця, а також утримання від демонстрації свого ставлення до політичних партій, демонстрації власних політичних поглядів під час виконання посадових обов'язків;

9) прозорості - відкритість інформації про діяльність державного службовця, крім випадків, визначених [Конституцією](#) та законами України;

10) стабільності - призначення державних службовців безстроково, крім випадків, визначених законом, незалежність персонального складу державної служби від змін політичного керівництва держави та державних органів.

Стаття 5. Правове регулювання державної служби

1. Правове регулювання державної служби здійснюється [Конституцією України](#), цим та іншими законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, постановами Верховної Ради України, указами Президента України, актами Кабінету Міністрів України та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

2. Відносини, що виникають у зв'язку із вступом, проходженням та припиненням державної служби, регулюються цим Законом, якщо інше не передбачено законом.

3. Дія норм законодавства про працю поширюється на державних службовців у частині відносин, не врегульованих цим Законом.

4. Особливості правового регулювання державної служби в системі правосуддя визначаються законодавством про судоустрій і статус суддів.

{Статтю 5 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016}

5. На державних службовців поширюється дія [Закону України "Про запобігання корупції"](#).

{Статтю 5 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

Стаття 6. Категорії посад державної служби

1. Посади державної служби в державних органах поділяються на категорії та підкатегорії залежно від порядку призначення, характеру та обсягу повноважень, змісту роботи та її впливу на прийняття кінцевого рішення, ступеня посадової відповідальності, необхідного рівня кваліфікації та професійних компетентностей державних службовців.

{Частина перша статті 6 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

2. Встановлюються такі категорії посад державної служби:

1) категорія "А" (вищий корпус державної служби) - посади:

Керівника Апарату Верховної Ради України та його заступників;

{Пункт 1 частини другої статті 6 доповнено абзацом згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

керівника апарату (секретаріату) постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України;

{Пункт 1 частини другої статті 6 доповнено абзацом згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Державного секретаря Кабінету Міністрів України та його заступників, державних секретарів міністерств;

керівників центральних органів виконавчої влади, які не є членами Кабінету Міністрів України, та їх заступників;

керівників апаратів Конституційного Суду України, Верховного Суду, вищих спеціалізованих судів та їх заступників, керівників секретаріатів Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та їх заступників, Голови Державної судової адміністрації України та його заступників;

{Абзац пункту 1 частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016}

{Абзац частини другої статті 6 виключено на підставі Закону № 2190-VIII від 09.11.2017}

керівників державної служби в інших державних органах, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, та їх заступників;

{Абзац восьмий пункту 1 частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2) категорія "Б" - посади:

керівників та заступників керівників державних органів, юрисдикція яких поширюється на територію Автономної Республіки Крим, однієї або кількох областей, міст Києва і Севастополя, одного або кількох районів, районів у містах, міст обласного значення;

керівників державної служби у державних органах, юрисдикція яких поширюється на територію Автономної Республіки Крим, однієї або кількох областей, міст Києва і Севастополя, одного або кількох районів, районів у містах, міст обласного значення;

керівників та заступників керівників структурних підрозділів державних органів незалежно від рівня юрисдикції таких державних органів;

{Пункт 2 частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2190-VIII від 09.11.2017; в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3) категорія "В" - інші посади державної служби, не віднесені до категорій "А" і "Б".

3. Кількість посад державної служби категорій "А" і "Б" в державному органі повинна становити не більше третини його штатної чисельності.

4. Визначення підкатегорій посад державної служби та прирівняння посад державної служби проводиться Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

{Статтю 6 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Розділ II

ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

Стаття 7. Основні права державного службовця

1. Державний службовець має право на:

1) повагу до своєї особистості, честі та гідності, справедливе і шанобливе ставлення з боку керівників, колег та інших осіб;

2) чітке визначення посадових обов'язків;

3) належні для роботи умови служби та їх матеріально-технічне забезпечення;

4) оплату праці залежно від займаної посади, результатів службової діяльності, стажу державної служби, рангу та умов контракту про проходження державної служби (у разі укладення);

{Пункт 4 частини першої статті 7 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

5) відпустки, соціальне та пенсійне забезпечення відповідно до закону;

6) професійне навчання, зокрема за державні кошти, відповідно до потреб державного органу;

7) просування по службі з урахуванням професійної компетентності та сумлінного виконання своїх посадових обов'язків;

8) участь у професійних спілках з метою захисту своїх прав та інтересів;

9) участь у діяльності об'єднань громадян, крім політичних партій у випадках, передбачених цим Законом;

10) оскарження в установленому законом порядку рішень про накладення дисциплінарного стягнення, звільнення з посади державної служби, а також висновку, що містить негативну оцінку за результатами оцінювання його службової діяльності;

11) захист від незаконного переслідування з боку державних органів та їх посадових осіб у разі повідомлення про факти порушення вимог цього Закону;

12) отримання від державних органів, підприємств, установ та організацій, органів місцевого самоврядування необхідної інформації з питань, що належать до його повноважень, у випадках, встановлених законом;

13) безперешкодне ознайомлення з документами про проходження ним державної служби, у тому числі висновками щодо результатів оцінювання його службової діяльності;

14) проведення службового розслідування за його вимогою з метою зняття безпідставних, на його думку, звинувачень або підозри.

2. Державні службовці також реалізують інші права, визначені у положеннях про структурні підрозділи державних органів та посадових інструкціях, затверджених керівниками державної служби в цих органах.

Стаття 8. Основні обов'язки державного службовця

1. Державний службовець зобов'язаний:

1) дотримуватися [Конституції](#) та законів України, діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України;

2) дотримуватися принципів державної служби та правил етичної поведінки;

3) поважати гідність людини, не допускати порушення прав і свобод людини та громадянина;

4) з повагою ставитися до державних символів України;

5) обов'язково використовувати державну мову під час виконання своїх посадових обов'язків, не допускати дискримінацію державної мови і протидіяти можливим спробам її дискримінації;

6) забезпечувати в межах наданих повноважень ефективне виконання завдань і функцій державних органів;

7) сумлінно і професійно виконувати свої посадові обов'язки та умови контракту про проходження державної служби (у разі укладення);

{Пункт 7 частини першої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

8) виконувати рішення державних органів, накази (розпорядження), доручення керівників, надані на підставі та у межах повноважень, передбачених [Конституцією](#) та законами України;

9) додержуватися вимог законодавства у сфері запобігання і протидії корупції;

10) запобігати виникненню реального, потенційного конфлікту інтересів під час проходження державної служби;

11) постійно підвищувати рівень своєї професійної компетентності та удосконалювати організацію службової діяльності;

12) зберігати державну таємницю та персональні дані осіб, що стали йому відомі у зв'язку з виконанням посадових обов'язків, а також іншу інформацію, яка відповідно до закону не підлягає розголошенню;

13) надавати публічну інформацію в межах, визначених законом.

Державні службовці виконують також інші обов'язки, визначені у положеннях про структурні підрозділи державних органів та посадових інструкціях, затверджених керівниками державної служби в цих органах, та контракті про проходження державної служби (у разі укладення).

{Абзац частини першої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2. У разі виявлення державним службовцем під час його службової діяльності або поза її межами фактів порушення вимог цього Закону з боку державних органів, їх посадових осіб він зобов'язаний звернутися для забезпечення законності до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Стаття 9. Підпорядкування державного службовця та виконання наказу (розпорядження), доручення

1. Державний службовець під час виконання посадових обов'язків діє у межах повноважень, визначених законом, і підпорядковується своєму безпосередньому керівнику або особі, яка виконує його обов'язки, чи особі, визначеній у контракті про проходження державної служби (у разі укладення).

{Частина перша статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2. Державний службовець зобов'язаний виконувати накази (розпорядження), доручення керівника, видані в межах його повноважень, крім випадків, передбачених **частиною шостою** цієї статті.

Під час виконання своїх обов'язків державний службовець не зобов'язаний виконувати доручення працівників патронатної служби.

3. Наказ (розпорядження), доручення має містити конкретне завдання, інформацію про його предмет, мету, строк виконання та особу, відповідальну за виконання.

Наказ (розпорядження) має бути письмовим, а доручення може бути письмовим або усним.

4. Якщо державний службовець отримав наказ (розпорядження), доручення не від безпосереднього керівника, а від керівника вищого рівня, він зобов'язаний повідомити про це безпосереднього керівника.

5. Наказ (розпорядження), доручення може бути скасовано керівником, який його видав, а також керівником вищого рівня або органом вищого рівня.

6. Державний службовець у разі виникнення у нього сумніву щодо законності виданого керівником наказу (розпорядження), доручення повинен вимагати його письмового підтвердження, після отримання якого зобов'язаний виконати такий наказ (розпорядження), доручення. Одночасно з виконанням такого наказу (розпорядження), доручення державний службовець зобов'язаний у письмовій формі повідомити про нього керівника вищого рівня або орган вищого рівня. У такому разі державний службовець звільняється від відповідальності за виконання зазначеного наказу (розпорядження), доручення, якщо його буде визнано незаконним у встановленому законом порядку, крім випадків виконання явно злочинного наказу (розпорядження), доручення.

7. Якщо державний службовець виконав наказ (розпорядження), доручення, визнані у встановленому законом порядку незаконними, і не вчинив дій, зазначених у **частині шостій** цієї статті, він несе відповідальність за своє діяння відповідно до закону.

8. Керівник у разі отримання вимоги державного службовця про надання письмового підтвердження наказу (розпорядження), доручення зобов'язаний письмово підтвердити або скасувати відповідний наказ (розпорядження), доручення в одинденний строк.

У разі неотримання письмового підтвердження у зазначений строк наказ (розпорядження), доручення вважається скасованим.

9. За видання керівником та виконання державним службовцем явно злочинного наказу (розпорядження), доручення відповідні особи несуть відповідальність згідно із законом.

Стаття 9¹. Порядок доведення до відома державного службовця інформації або документів

1. Доведення інформації або документів до відома державного службовця відповідно до вимог цього Закону здійснюється шляхом її вручення або надсилання поштою, в тому

числі з використанням інших засобів телекомунікаційного зв'язку. У разі доведення інформації або документів шляхом використання інших засобів телекомунікаційного зв'язку такий спосіб фіксується протоколом у **порядку**, встановленому Кабінетом Міністрів України.

2. Інформація або документи надсилаються державному службовцеві за адресою місця проживання/перебування або на його адресу електронної пошти чи з використанням інших засобів телекомунікаційного зв'язку за наявними в особовій справі контактними даними.

3. Державний службовець при вступі чи проходженні державної служби зобов'язаний повідомити службу управління персоналом про його засоби електронної пошти чи інші засоби телекомунікаційного зв'язку з ним з метою їх використання для доведення до відома державного службовця інформації або документів.

4. Інформація або документи, надіслані поштою, в тому числі електронною, чи шляхом передачі з використанням інших засобів зв'язку вважаються такими, що доведені до відома державного службовця на п'ятий календарний день з моменту їх відправлення.

{Закон доповнено статтею 9¹ згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 10. Політична неупередженість

1. Державний службовець повинен неупереджено виконувати законні накази (розпорядження), доручення керівників незалежно від їх партійної належності та своїх політичних переконань.

2. Державний службовець не має права демонструвати свої політичні погляди та вчиняти інші дії або бездіяльність, що у будь-який спосіб можуть засвідчити його особливе ставлення до політичних партій і негативно вплинути на імідж державного органу та довіру до влади або становити загрозу для конституційного ладу, територіальної цілісності і національної безпеки, для здоров'я та прав і свобод інших людей.

3. Державний службовець не має права:

1) бути членом політичної партії, якщо такий державний службовець займає посаду державної служби **категорії "А"**. На час державної служби на посаді категорії "А" особа зупиняє своє членство в політичній партії;

2) обіймати посади в керівних органах політичної партії;

3) суміщати державну службу із статусом депутата місцевої ради, якщо такий державний службовець займає посаду державної служби **категорії "А"**;

4) залучати, використовуючи своє службове становище, державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування, працівників бюджетної сфери, інших осіб до участі у передвиборній агітації, акціях та заходах, що організуються політичними партіями;

5) у будь-який інший спосіб використовувати своє службове становище в політичних цілях.

4. У разі реєстрації державного службовця кандидатом у депутати Центральною виборчою комісією, виборчими комісіями, сформованими (утвореними) в установленому

порядку, він зобов'язаний в одноденний строк письмово повідомити про це керівника державної служби.

Державному службовцю за його заявою надається відпустка без збереження заробітної плати на час участі у виборчому процесі. Зазначена відпустка надається за рішенням керівника державної служби з дня його повідомлення про участь у виборчому процесі і до дня його завершення відповідно до виборчого законодавства.

5. Державний службовець не має права організовувати і брати участь у страйках та агітації (крім випадку, передбаченого **частиною четвертою** цієї статті).

Стаття 11. Захист права на державну службу

1. У разі порушення наданих цим Законом прав або виникнення перешкод у реалізації таких прав державний службовець у місячний строк з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про це, може подати керівнику державної служби скаргу із зазначенням фактів порушення його прав або перешкод у їх реалізації.

У скарзі державний службовець може вимагати від керівника державної служби утворення комісії для перевірки викладених у скарзі фактів.

{Частина другу статті 11 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3. Керівник державної служби зобов'язаний не пізніше 20 календарних днів з дня отримання скарги надати державному службовцю обґрунтовану письмову відповідь (рішення).

{Абзац другий частини третьої статті 11 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

4. У разі неотримання в установленій **частиною третьою** цієї статті строк обґрунтованої відповіді на скаргу або незгоди з відповіддю керівника державної служби державний службовець може звернутися із відповідною скаргою до суду.

{Частина четверта статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина п'яту статті 11 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина шосту статті 11 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина сьому статті 11 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина восьму статті 11 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

Розділ III УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ СЛУЖБОЮ

Стаття 12. Система управління державною службою

1. Система управління державною службою включає:

1) Кабінет Міністрів України;

- 2) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби;
- 3) Комісію з питань вищого корпусу державної служби та відповідні конкурсні комісії;
- 4) керівників державної служби;
- 5) служби управління персоналом.

Стаття 13. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, забезпечує функціональне управління державною службою в державних органах.

{Частина другу статті 13 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби:

- 1) забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби;
- 2) розробляє проекти нормативно-правових актів з питань державної служби;
- 3) видає у випадках, встановлених законом, нормативно-правові акти з питань державної служби, надає роз'яснення з питань застосування цього Закону та інших нормативно-правових актів у сфері державної служби;
- 3¹) погоджує результати класифікації посад державної служби у державному органі, крім державних органів, зазначених у абзаці третьому пункту 1 частини сьомої статті 51 цього Закону;

{Частина третю статті 13 доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом № 4282-IX від 11.03.2025}

4) здійснює контроль за додержанням визначених цим Законом умов реалізації громадянами права на державну службу;

5) забезпечує визначення потреб у професійному навчанні державних службовців відповідно до вимог професійних стандартів;

6) організовує із залученням навчальних закладів навчання державних службовців з метою удосконалення рівня володіння ними державною мовою, англійською мовою, а також мовою корінних народів або мовою національних меншин (спільнот) у випадках, якщо володіння такою мовою є обов'язковим відповідно до цього Закону;

{Пункт 6 частини третьої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3760-IX від 04.06.2024}

7) формує пропозиції щодо обсягів державного замовлення на професійне навчання державних службовців для державних потреб на основі їхніх професійних компетенцій та розміщення затверджених обсягів згідно із законодавством, забезпечує своєчасне

фінансування виконавців державного замовлення відповідно до укладених державних контрактів;

8) сприяє розвитку системи навчальних закладів, що здійснюють професійне навчання державних службовців, делегує їм повноваження з визначення змісту навчання державних службовців відповідно до вимог професійних стандартів;

{Пункт 9 частини третьої статті 13 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Пункт 10 частини третьої статті 13 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

11) проводить в установленому порядку службові розслідування з питань дотримання державними службовцями вимог цього Закону;

12) вживає заходів щодо створення рівних умов для прийняття та просування по службі державних службовців **категорій "Б" і "В"**;

13) забезпечує ведення і оприлюднення єдиного переліку вакантних посад державної служби в державних органах та переможців конкурсів;

{Пункт 14 частини третьої статті 13 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

15) надає методичну допомогу службам управління персоналом у державних органах;

16) проводить моніторинг вакантних посад державної служби **категорії "А"** та ініціює перед суб'єктом призначення проведення конкурсу на такі посади;

17) веде облік державних службовців **категорії "А"**, строк повноважень яких закінчується, а також тих, які після звільнення не працевлаштовані в установленому порядку, але не довше ніж протягом одного року з дня закінчення строку призначення на посаду;

17¹) забезпечує та здійснює розвиток, впровадження і технічне супроводження інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і технологій у сфері, що належить до його компетенції;

{Частину третю статті 13 доповнено пунктом 17¹ згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

17²) організовує централізоване проведення оцінювання професійних компетентностей кандидатів під час проходження конкурсу на зайняття посад державної служби у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

{Частину третю статті 13 доповнено пунктом 17² згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

17³) здійснює адміністрування Єдиного порталу вакансій державної служби;

{Частину третю статті 13 доповнено пунктом 17³ згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

18) розробляє за погодженням із Комісією з питань вищого корпусу державної служби типові вимоги до професійної компетентності державних службовців **категорії "А"** та подає їх Кабінету Міністрів України для затвердження;

{Пункт 19 частини третьої статті 13 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Пункт 20 частини третьої статті 13 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

21) здійснює інші повноваження, визначені цим та іншими законами.

Стаття 14. Комісія з питань вищого корпусу державної служби

1. Комісія з питань вищого корпусу державної служби (далі - Комісія) є постійно діючим колегіальним органом.

2. До складу Комісії входять:

1) представник Верховної Ради України, визначений комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання державної служби;

2) представник, визначений Президентом України;

3) представник, визначений Кабінетом Міністрів України;

4) керівник центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби (за посадою), або за його дорученням заступник керівника цього органу;

5) фахівець з питань управління персоналом, визначений Кабінетом Міністрів України;

6) два представники - по одному представнику від закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку у сфері публічного управління та адміністрування, та від громадських об'єднань, обраних відповідно до **порядку**, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

3. Кандидати до складу Комісії, крім членів Комісії, які входять до її складу за посадою, перед їх призначенням до складу Комісії проходять тестування, передбачене Порядком проведення конкурсу для кандидатів на зайняття посад державної служби **категорії "А"**.

У разі неуспішного складення тестування такий кандидат не може бути призначений до складу Комісії.

4. Комісія утворюється Кабінетом Міністрів України, який затверджує її персональний склад та **умови оплати праці** її членів, крім членів Комісії, які входять до її складу за посадою. Пропозиції щодо утворення Комісії, затвердження її складу та умов оплати праці її членів вносяться Кабінету Міністрів України центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Строк повноважень члена Комісії становить чотири роки, крім осіб, зазначених у **пунктах 1-3, 5** частини другої цієї статті, строк повноважень яких визначається строком повноважень суб'єкта, представником якого є особа у складі Комісії, та особи, зазначеної у **пункті 4**, строк повноважень якої визначається строком перебування на посаді.

5. Членом Комісії може бути громадянин України з вищою освітою та досвідом діяльності або фаховими знаннями у сфері державної служби або у сфері управління людськими ресурсами, здатний представляти інтереси суспільства та забезпечувати політично неупереджену і професійну роботу Комісії.

6. Повноваження члена Комісії припиняються достроково в разі:

1) подання особистої заяви про припинення повноважень члена Комісії або звільнення з посади, у зв'язку з перебуванням на якій його призначено членом Комісії;

2) неможливості виконувати обов'язки за станом здоров'я (за наявності медичного висновку);

3) припинення громадянства України або виїзду на постійне місце проживання за межі України;

4) набрання законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення умисного кримінального правопорушення;

{Пункт 4 частини шостої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

5) набрання законної сили рішенням суду про притягнення до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією;

{Пункт 5 частини шостої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

6) визнання його недієздатним або обмеження його дієздатності судом;

7) визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим;

8) смерті;

9) систематичного (два і більше разів підряд) нез'явлення без поважних причин на засідання Комісії або її комітету.

7. У разі подання членом Комісії заяви про участь у конкурсі на зайняття посади державної служби **категорії "А"** його повноваження призупиняються з дня подання такої заяви до дня оприлюднення результатів конкурсу на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

{Стаття 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016; в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 15. Повноваження Комісії з питань вищого корпусу державної служби

1. Комісія:

1) погоджує розроблені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, типові вимоги до професійної компетентності державних службовців, які займають посади державної служби **категорії "А"**;

2) проводить конкурс на зайняття посад державної служби категорії "А" та вносить суб'єкту призначення пропозиції щодо кандидатур на такі посади загальною кількістю не більше трьох осіб;

{Пункт 2 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законами № 117-IX від 19.09.2019, № 1285-IX від 23.02.2021}

{Пункт 3 частини першої статті 15 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Пункт 4 частини першої статті 15 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

5) здійснює дисциплінарні провадження щодо державних службовців, які займають посади державної служби категорії "А", та вносить суб'єкту призначення пропозиції за наслідками дисциплінарного провадження.

{Пункт 6 частини першої статті 15 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 16. Організація роботи Комісії з питань вищого корпусу державної служби

1. Комісія здійснює діяльність відповідно до Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби, яке затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

2. За членами Комісії на період участі у роботі Комісії зберігаються місце роботи (посада) і середня заробітна плата.

{Частина друга статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

3. Засідання Комісії проводяться прозоро, оголошення про їх проведення, порядок денний, протоколи таких засідань та висновки Комісії оприлюднюються на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України.

Засідання Комісії є правомочним, якщо в ньому бере участь не менше половини від загального складу Комісії.

{Абзац другий частини третьої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

4. Члени Комісії обирають головуючого на засіданні Комісії відкритим голосуванням більшістю голосів присутніх на засіданні членів Комісії.

5. Комісія у межах наданих повноважень приймає рішення більшістю голосів присутніх на засіданні членів Комісії.

Рішення Комісії оформляються протоколами, до яких додаються висновки Комісії у випадках, визначених цим Законом.

6. На своєму засіданні Комісія приймає рішення про утворення комітету з відбору кандидатів на відповідну посаду та комітету з дисциплінарних проваджень з розгляду відповідних питань, а також визначає осіб із числа членів Комісії, які до них входять.

7. Комітети Комісії для вирішення питань, що належать до їх повноважень, можуть залучати з правом дорадчого голосу представників центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, які мають вищу юридичну освіту не нижче другого (магістерського) рівня, інших державних органів, профільних наукових установ та навчальних закладів, інститутів громадянського суспільства та міжнародних організацій з належною фаховою підготовкою та досвідом роботи у відповідних галузях.

8. Організаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Комісії здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Стаття 17. Керівник державної служби в державному органі

1. Повноваження керівника державної служби здійснюють:

1) у Секретаріаті Кабінету Міністрів України - Державний секретар Кабінету Міністрів України;

2) у міністерстві - державний секретар міністерства;

3) в іншому центральному органі виконавчої влади - керівник відповідного органу;

3¹) у місцевих державних адміністраціях:

керівник апарату - в апараті місцевої державної адміністрації та її структурних підрозділах (крім структурних підрозділів зі статусом юридичних осіб публічного права);

керівник структурного підрозділу зі статусом юридичної особи публічного права - у такому підрозділі;

{Частина першу статті 17 доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом № 2190-VIII від 09.11.2017}

4) у державних органах, посади керівників яких належать до посад державної служби, - керівник відповідного органу;

5) в інших державних органах або в разі прямого підпорядкування окремій особі, яка займає політичну посаду, - керівник апарату (секретаріату).

2. Керівник державної служби:

1) організує планування роботи з персоналом державного органу, в тому числі організує проведення конкурсів на зайняття посад державної служби категорій "Б" і "В", забезпечує прозорість і об'єктивність таких конкурсів відповідно до вимог цього Закону;

{Пункт 1 частини другої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2) забезпечує планування службової кар'єри, планове заміщення посад державної служби підготовленими фахівцями згідно з вимогами до професійної компетентності та стимулює просування по службі;

3) забезпечує своєчасне оприлюднення та передачу центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, інформації про вакантні посади державної служби з метою формування єдиного переліку вакантних посад державної служби, який оприлюднюється;

4) призначає громадян України, які пройшли конкурсний відбір, на посади державної служби **категорій "Б" і "В"**, звільняє з таких посад відповідно до цього Закону;

{Пункт 4 частини другої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

4¹) укладає та розриває контракти про проходження державної служби відповідно до **пункту 3** частини другої статті 34 цього Закону у порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України;

{Частина другу статті 17 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом №117-IX від 19.09.2019}

5) присвоює ранги державним службовцям державного органу, які займають посади державної служби **категорій "Б" і "В"**;

6) забезпечує підвищення кваліфікації державних службовців державного органу;

7) здійснює планування навчання персоналу державного органу з метою вдосконалення рівня володіння державними службовцями державною мовою, англійською мовою, а також мовою корінних народів або мовою національних меншин (спільнот) у випадках, якщо володіння такою мовою є обов'язковим відповідно до цього Закону;

{Пункт 7 частини другої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3760-IX від 04.06.2024}

8) здійснює контроль за дотриманням виконавської та службової дисципліни в державному органі та умов контрактів про проходження державної служби (у разі укладення);

{Пункт 8 частини другої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

9) розглядає скарги на дії або бездіяльність державних службовців, які займають посади державної служби **категорій "Б" і "В"**;

10) приймає у межах наданих повноважень рішення про заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців, які займають посади державної служби **категорій "Б" і "В"**;

11) виконує функції роботодавця стосовно працівників державного органу, які не є державними службовцями;

12) створює належні для роботи умови та їх матеріально-технічне забезпечення;

13) здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

3. Керівник державної служби має право делегувати окремі повноваження, визначені **частиною другою** цієї статті, керівникам самостійних структурних підрозділів апарату та територіальних органів чи відокремлених підрозділів центрального органу виконавчої влади в **порядку**, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 17 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 18. Служба управління персоналом державного органу

1. У державному органі залежно від чисельності персоналу утворюється структурний підрозділ або вводиться посада спеціаліста з питань персоналу (далі - служба управління персоналом) з прямим підпорядкуванням керівнику державної служби. Обов'язки служби управління персоналом можуть бути покладені на одного з державних службовців органу.

2. Служба управління персоналом забезпечує здійснення керівником державної служби своїх повноважень, відповідає за реалізацію державної політики з питань управління персоналом у державному органі, добір персоналу, планування та організацію заходів з питань підвищення рівня професійної компетентності державних службовців, документальне оформлення вступу на державну службу, її проходження та припинення, укладання та розривання контрактів про проходження державної служби, а також виконує інші функції, передбачені законодавством.

{Частина друга статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

3. Служба управління персоналом у питаннях реалізації державної політики у сфері державної служби керується **Конституцією України**, цим та іншими законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, постановами Верховної Ради України, указами Президента України, актами Кабінету Міністрів України та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

4. **Типове положення про службу управління персоналом** затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Розділ IV ВСТУП НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ

Глава 1. Загальні умови вступу на державну службу

Стаття 19. Право на державну службу

1. Право на державну службу мають повнолітні громадяни України, які володіють державною мовою відповідно до рівня, визначеного Національною комісією зі стандартів державної мови, та яким присвоєно ступінь вищої освіти не нижче:

- 1) магістра - для посад **категорій "А" і "Б"**;
- 2) бакалавра, молодшого бакалавра - для посад **категорії "В"**.

{Частина перша статті 19 в редакції Закону № 2704-VIII від 25.04.2019}

2. На державну службу не може вступити особа, яка:

{Пункт 1 частини другої статті 19 виключено на підставі Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

2) в установленому законом порядку визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;

3) має судимість за вчинення умисного кримінального правопорушення, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку;

{Пункт 3 частини другої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

4) відповідно до рішення суду позбавлена права займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або займати відповідні посади;

5) піддавалася адміністративному стягненню за правопорушення, пов'язане з корупцією, - протягом трьох років з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили;

{Пункт 5 частини другої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

6) має громадянство іншої держави;

7) не пройшла спеціальну перевірку або не надала згоду на її проведення;

8) підпадає під заборону, встановлену [Законом України "Про очищення влади"](#).

{Частина третю статті 19 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

4. На державну службу не може вперше вступити особа чоловічої статі віком до 60 років, яка не пройшла базову загальновійськову підготовку або військову службу, крім осіб, визнаних за станом здоров'я непридатними до військової служби.

{Установити, що вимоги до кандидатів на посади державної служби, служби в органах місцевого самоврядування, прокурорів щодо проходження ними базової загальновійськової підготовки або військової служби, зазначені у частині четвертій статті 19, починають застосовуватися з дня, наступного за днем припинення чи скасування воєнного стану, але не раніше ніж через один рік після запровадження базової загальновійськової підготовки. Див. [підпункт 8 пункту 2 розділу II Закону № 3633-IX від 11.04.2024](#)}

{Статтю 19 доповнено новою частиною згідно із Законом № 3633-IX від 11.04.2024}

5. Під час реалізації громадянами права на державну службу не допускаються будь-які форми дискримінації, визначені законодавством.

Стаття 20. Вимоги до осіб, які претендують на вступ на державну службу

1. Вимогами до осіб, які претендують на вступ на державну службу, є вимоги до їхньої професійної компетентності, які складаються із загальних та спеціальних вимог.

2. Особа, яка претендує на зайняття посади державної служби, повинна відповідати таким загальним вимогам:

1) для посад **категорії "А"** - загальний стаж роботи не менше семи років; досвід роботи на посадах державної служби **категорій "А"** чи **"Б"** або на посадах не нижче керівників структурних підрозділів в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах у відповідній сфері не менш як три роки; вільне володіння державною мовою, володіння іноземною мовою, яка є однією з офіційних мов Ради Європи;

{Пункт 1 частини другої статті 20 в частині володіння іноземною мовою, яка є однією з офіційних мов Ради Європи, набирає чинності з 01.05.2018 - див. пункт 1 розділу XI}

2) для посад **категорії "Б"** у державному органі, юрисдикція якого поширюється на всю територію України, та його апараті - досвід роботи на посадах державної служби **категорій "Б"** чи **"В"** або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років, вільне володіння державною мовою;

3) для посад **категорії "Б"** у державному органі, юрисдикція якого поширюється на територію однієї або кількох областей, міста Києва або Севастополя, та його апараті - досвід роботи на посадах державної служби **категорій "Б"** чи **"В"** або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років, вільне володіння державною мовою;

4) для посад **категорії "Б"** в іншому державному органі, крім тих, що зазначені у **пунктах 2 і 3** цієї частини, - досвід роботи на посадах державної служби **категорій "Б"** чи **"В"** або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше одного року, вільне володіння державною мовою;

5) для посад **категорії "В"** - наявність вищої освіти ступеня не нижче молодшого бакалавра або бакалавра за рішенням суб'єкта призначення, вільне володіння державною мовою.

{Пункт 5 частини другої статті 20 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3. Спеціальні вимоги до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби **категорій "Б"** і **"В"**, визначаються суб'єктом призначення з урахуванням рекомендацій, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

{Частина третя статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

4. Особи, які претендують на зайняття посад державної служби **категорії "А"**, мають відповідати **типовим вимогам** (включаючи спеціальні), затвердженим Кабінетом Міністрів України.

5. Спеціальні вимоги до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби, також можуть визначатися суб'єктом призначення у контракті про проходження державної служби (у разі укладення) у порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 20 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 21. Вступ на державну службу

1. Вступ на державну службу здійснюється шляхом призначення громадянина України на посаду державної служби за результатами конкурсу.

2. Прийняття громадян України на посади державної служби без проведення конкурсу забороняється, крім випадків, передбачених цим Законом.

3. Особа, яка вступає на посаду державної служби вперше, набуває статусу державного службовця з дня публічного складення нею Присяги державного службовця, а особа, яка призначається на посаду державної служби повторно, - з дня призначення на посаду.

Глава 2. Порядок проведення конкурсу на зайняття посад державної служби

{Назва глави 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 22. Конкурс на зайняття посад державної служби

{Назва статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

1. З метою добору осіб, здатних професійно виконувати посадові обов'язки, проводиться конкурс на зайняття посади державної служби (далі - конкурс) відповідно до [Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби](#) (далі - Порядок проведення конкурсу), що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Конкурс проводиться:

- 1) на зайняття вакантної посади державної служби;
- 2) на посаду на період заміщення тимчасово відсутнього державного службовця, за яким зберігається посада державної служби;
- 3) на посади державної служби, що займають особи, припинення державної служби яких має відбутися відповідно до [пункту 7](#) частини першої статті 83 цього Закону;
- 4) на посади державної служби [категорії "А"](#), що займають особи, у яких спливає строк призначення.

У випадках, передбачених [пунктами 3 і 4](#) цієї частини, конкурс може бути оголошено не раніше ніж за два місяці до настання відповідної події.

У разі наявності декількох посад державної служби [категорій "Б" і "В"](#) у державному органі з однаковими посадовими обов'язками та вимогами до професійних компетентностей, визначеними в умовах проведення конкурсу, може проводитись один конкурс.

{Частина перша статті 22 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

2. Проведення конкурсу здійснюється з урахуванням рівня професійних компетентностей, особистих якостей і досягнень кандидатів на зайняття посади.

{Абзац перший частини другої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Особливості проведення конкурсу державних службовців на посади в органах судової влади визначаються законом.

3. Порядок проведення конкурсу визначає зокрема:

{Абзац перший частини третьої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

- 1) умови проведення конкурсу;
- 2) вимоги щодо оприлюднення інформації про посади державної служби та оголошення про проведення конкурсу;

{Пункт 2 частини третьої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

- 3) склад, порядок формування та повноваження конкурсної комісії;
- 4) порядок прийняття та розгляду інформації для участі в конкурсі;

{Пункт 4 частини третьої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

5) етапи оцінювання кандидатів на зайняття посад державної служби та порядок їх проведення;

{Пункт 5 частини третьої статті 22 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

6) методи оцінювання кандидатів на зайняття посад державної служби.

{Пункт 6 частини третьої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

4. На посади державної служби, пов'язані з питаннями державної таємниці, мобілізаційної підготовки, оборони та національної безпеки, може проводитися закритий конкурс.

Перелік посад, зазначених в абзаці першому цієї частини, та особливості проведення конкурсу на ці посади визначаються Кабінетом Міністрів України у [Порядку проведення конкурсу](#).

5. У разі реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації державного органу переведення державного службовця на рівнозначну або нижчу (за його згодою) посаду в державному органі, якому передаються повноваження та функції такого органу, за рішенням суб'єкта призначення може здійснюватися без обов'язкового проведення конкурсу.

{Частина п'ята статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

6. Під час передачі або делегування повноважень і функцій від державного органу до органу місцевого самоврядування переведення державного службовця на посаду служби в органах місцевого самоврядування здійснюється без обов'язкового проведення конкурсу в разі відповідності його професійної компетентності кваліфікаційним вимогам до відповідної посади та за умови вступу на службу вперше за результатами конкурсу.

Стаття 23. Оприлюднення інформації про проведення конкурсу

{Назва статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

1. Оголошення разом з інформацією про проведення конкурсу оприлюднюється на Єдиному порталі вакансій державної служби відповідно до цього Закону і [Порядку проведення конкурсу](#), а також може оприлюднюватися на веб-сайті державного органу, у якому оголошено конкурс (за наявності), та інших веб-сайтах.

{Частина перша статті 23 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

2. Рішення про оголошення конкурсу на зайняття посади державної служби **категорії "А"** приймає суб'єкт призначення, на посади державної служби **категорій "Б" і "В"** - керівник державної служби відповідно до цього Закону.

Суб'єкт призначення або керівник державної служби забезпечує оприлюднення та передачу центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, наказу (розпорядження) про оголошення конкурсу та його умови в електронній формі не пізніше наступного робочого дня з дня підписання відповідного наказу (розпорядження).

{Частина друга статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина третю статті 23 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

4. В оприлюдненому оголошенні про проведення конкурсу зазначаються:

- 1) найменування і місцезнаходження державного органу;
- 2) назва посади;
- 3) посадові обов'язки;
- 4) умови оплати праці;
- 5) вимоги до професійної компетентності кандидата на посаду;
- 6) інформація щодо строковості чи безстроковості призначення на посаду;
- 6¹) істотні умови контракту про проходження державної служби (у разі укладення);

{Частина четверту статті 23 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

7) вичерпний перелік інформації, необхідної для участі в конкурсі, та строк її подання;

{Пункт 7 частини четвертої статті 23 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

8) дата і місце проведення конкурсу;

9) прізвище, номер телефону та адреса електронної пошти особи, яка надає додаткову інформацію з питань проведення конкурсу.

5. Строк подання інформації для участі в конкурсі не може становити менше 7 та більше 30 календарних днів з дня оприлюднення інформації про проведення конкурсу. Результати конкурсу оприлюднюються не пізніше 45 календарних днів з дня оприлюднення інформації про проведення такого конкурсу.

{Частина п'ята статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 24. Скорочення вакантних посад, на які не оголошено конкурс

1. Вакантні посади державної служби, на які протягом одного року не оголошено конкурс, підлягають скороченню.

Стаття 25. Інформація для участі у конкурсі

{Назва статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

1. Особа, яка бажає взяти участь у конкурсі, подає в установленому порядку до конкурсної комісії таку інформацію:

{Абзац перший частини першої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

1) реквізити документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України;

{Пункт 1 частини першої статті 25 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

2) заяву про участь у конкурсі із зазначенням основних мотивів щодо зайняття посади державної служби, до якої додається резюме за формою, визначеною Кабінетом Міністрів України;

{Пункт 2 частини першої статті 25 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3) заяву, в якій повідомляє, що до неї не застосовуються заборони, визначені **частиною третьою** або **четвертою** статті 1 Закону України "Про очищення влади", та надає згоду на проходження перевірки та на оприлюднення відомостей стосовно неї відповідно до зазначеного Закону;

{Пункт 3 частини першої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

4) підтвердження наявності відповідного ступеня вищої освіти;

{Пункт 4 частини першої статті 25 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

5) реквізити державного сертифіката про рівень володіння державною мовою (витягу з Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою), що підтверджує рівень володіння державною мовою, визначений Національною комісією зі стандартів державної мови;

{Пункт 5 частини першої статті 25 в редакції Законів № 117-IX від 19.09.2019, № 2704-VIII від 25.04.2019, № 3760-IX від 04.06.2024}

б) відомості про стаж роботи, стаж державної служби (за наявності), досвід роботи на відповідних посадах згідно з вимогами, передбаченими **статтею 20** цього Закону, та іншими умовами конкурсу;

{Пункт 6 частини першої статті 25 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

7) у разі проведення закритого конкурсу - іншу інформацію для підтвердження відповідності умовам конкурсу;

{Пункт 7 частини першої статті 25 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

8) у разі проведення конкурсу на посаду державної служби **категорії "А"** - підтвердження подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік.

Якщо особою, яка бажає взяти участь у конкурсі, незалежно від обставин уже було подано декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік, її повторне подання не вимагається.

{Пункт 8 частини першої статті 25 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Абзац десятий частини першої статті 25 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

Особа, яка бажає взяти участь у конкурсі, несе персональну відповідальність за достовірність наданої інформації.

{Частина першу статті 25 доповнено абзацом одинадцятим згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2. Забороняється вимагати від особи, яка претендує на зайняття посади державної служби, інформацію, не визначену **частиною першою** цієї статті.

{Частина друга статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

3. Особа, яка бажає взяти участь у конкурсі, може додати до заяви про участь у конкурсі іншу інформацію, крім тієї, що зазначена у **частині першій** цієї статті, у тому числі інформацію про підтвердження досвіду роботи, про попередні результати тестування тощо.

{Частина третя статті 25 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

4. Державні службовці державного органу, в якому проводиться конкурс, які бажають взяти участь у конкурсі, подають лише заяву про участь у конкурсі.

{Абзац другий частини четвертої статті 25 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

5. Копії документів переможця конкурсу, які підтверджують інформацію, зазначену в **частині першій** цієї статті, у разі призначення його на посаду державної служби додаються до його особової справи.

Перед призначенням на посаду державної служби переможець конкурсу подає декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік, якщо така декларація не подавалася раніше.

У разі переведення державного службовця на іншу посаду державної служби декларація особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, не подається.

{Частина п'ята статті 25 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Статтю 26 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 27. Конкурсна комісія

1. Конкурс на зайняття посади державної служби **категорії "А"** проводить Комісія.

Конкурс на зайняття посад державної служби **категорії "Б"** або **"В"** проводить конкурсна комісія, утворена суб'єктом призначення у державному органі.

2. До складу конкурсної комісії можуть залучатися представники громадських об'єднань, що діють згідно із **Законом України "Про громадські об'єднання"**, відповідно до порядку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

3. За рішенням Комісії або конкурсної комісії для проведення оцінки відповідності професійних компетентностей кандидата встановленим вимогам до її роботи можуть залучатися державні службовці, у тому числі з інших державних органів, науковці та експерти у відповідній сфері.

4. Засідання конкурсної комісії є повноважним, якщо в ньому бере участь не менше половини її членів. Конкурсна комісія приймає рішення більшістю голосів членів такої комісії, які беруть участь у засіданні.

{Частина четверта статті 27 в редакції Закону № 1285-IX від 23.02.2021}

5. У випадках, передбачених **Порядком проведення конкурсу**, оцінювання професійних компетентностей кандидатів здійснюється установою, що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби. При цьому Комісія або конкурсна комісія використовує результати оцінювання для складання загального рейтингу кандидатів.

{Стаття 27 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 28. Оформлення та оприлюднення результатів конкурсу

1. Рішенням Комісії або конкурсної комісії визначаються кандидатури на зайняття посад державної служби, які набрали найбільшу загальну кількість балів за результатами складання загального рейтингу кандидатів (не більше трьох на одну посаду), для вибору суб'єктом призначення або керівником державної служби переможця конкурсу.

{Абзац перший частини першої статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1285-IX від 23.02.2021}

Результатами конкурсу є визначення суб'єктом призначення або керівником державної служби переможця (переможців) конкурсу.

{Статтю 28 доповнено новою частиною першою згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2. Рішення конкурсної комісії оформляється протоколом, який підписується присутніми на засіданні членами комісії, не пізніше ніж протягом трьох календарних днів після його проведення і зберігається в державному органі, в якому проводився конкурс, протягом трьох років.

{Частина друга статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

3. Інформація про відсутність визначених Комісією або конкурсною комісією кандидатур для розгляду суб'єктом призначення або керівником державної служби з метою визначення переможця конкурсу, а також інформація про переможця конкурсу або про відсутність переможця конкурсу оприлюднюється відповідно до [Порядку проведення конкурсу](#) на Єдиному порталі вакансій державної служби, а також може оприлюднюватися на веб-сайті державного органу, в якому оголошено конкурс (за наявності).

{Частина третя статті 28 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

4. Витяг із протоколу засідання конкурсної комісії є складовою особою справи державного службовця, якого призначено на посаду державної служби за результатами конкурсу.

{Частина п'яту статті 28 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

6. Кандидат, якого не визначено переможцем конкурсу, має право оскаржити рішення Комісії або конкурсної комісії до суду з підстав порушення умов або порядку проведення конкурсу, що могло істотно вплинути на його результати.

Оскарження рішення Комісії або конкурсної комісії не зупиняє призначення переможця конкурсу на відповідну посаду державної служби.

{Частина шоста статті 28 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

7. Скарга на рішення Комісії або конкурсної комісії подається не пізніше ніж через 10 календарних днів з дня оприлюднення результатів конкурсу із зазначенням відомостей про порушення умов або порядку проведення конкурсу, що могло істотно вплинути на його результати.

Кандидат, який оскаржує рішення Комісії або конкурсної комісії, зобов'язаний невідкладно повідомити про це відповідного суб'єкта призначення з наданням копії скарги.

{Частина сьома статті 28 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина восьму статті 28 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 29. Відкладене право суб'єкта призначення на повторне визначення переможця конкурсу на посаду державної служби

1. Суб'єкт призначення за результатами конкурсу на зайняття вакантної посади державної служби має право на повторне визначення переможця конкурсу серед запропонованих Комісією або конкурсною комісією кандидатів та його призначення на таку посаду, якщо вона стане вакантною протягом одного року з дня оприлюднення результатів конкурсу на Єдиному порталі вакансій державної служби, а також у разі, якщо переможець конкурсу відмовився від зайняття посади або йому відмовлено у призначенні на посаду за результатами спеціальної перевірки.

Інформація про те, що відповідна посада стала вакантною, повідомляється кандидатам, які були відібрані Комісією або конкурсною комісією згідно з **абзацом першим** частини першої статті 28 цього Закону, протягом п'яти календарних днів.

2. У разі звільнення з посади протягом року або непризначення з інших причин переможця конкурсу, визначеного за результатами проведення одного конкурсу на декілька посад державної служби, відкладене право суб'єкта призначення на повторне визначення переможця конкурсу та його призначення на таку посаду реалізується в порядку, передбаченому **частиною першою** цієї статті.

{Стаття 29 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 30. Повторний конкурс

1. Повторний конкурс проводиться у разі:

1) встановлення факту порушення умов та/або порядку проведення конкурсу, яке могло істотно вплинути на його результати;

{Пункт 1 частини першої статті 30 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

2) якщо за результатами конкурсу не визначено кандидата на зайняття посади державної служби;

{Пункт 2 частини першої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

3) виявлення обмежень щодо вступу на державну службу переможця конкурсу та відсутності іншого за результатами конкурсу кандидата на зайняття посади державної служби;

{Пункт 3 частини першої статті 30 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

4) відмови переможця від зайняття посади державної служби або відсутності кандидатур, визначених Комісією або конкурсною комісією для розгляду суб'єктом призначення або керівником державної служби з метою визначення переможця конкурсу.

{Частину першу статті 30 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2. У випадках, передбачених **пунктом 1** частини першої цієї статті, суб'єкт призначення протягом 10 календарних днів з дня виявлення ним такого порушення або набрання законної сили відповідним рішенням суду приймає рішення про проведення повторного конкурсу.

{Частина друга статті 30 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3. Повторний конкурс проводиться у порядку, визначеному для проведення конкурсу.

Глава 3. Призначення на посаду державної служби

Стаття 31. Порядок призначення на посаду державної служби

1. На посаду державної служби призначається переможець конкурсу.

2. Рішення про призначення приймається:

1) на посаду державної служби **категорії "А"** - суб'єктом призначення, визначеним Конституцією та законами України, у порядку, передбаченому Конституцією України, цим та іншими законами України;

2) на посади державної служби **категорії "Б"**, які здійснюють повноваження керівників державної служби в державних органах, - суб'єктом призначення, визначеним законом;

{Пункт 2 частини другої статті 31 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3) на інші посади державної служби **категорій "Б" і "В"** - керівником державної служби, якщо інше не передбачено законом.

{Частина другу статті 31 доповнено пунктом 3 згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

3. На посаду державної служби призначається особа, визначена переможцем конкурсу.

Рішення про призначення на посаду державної служби приймається суб'єктом призначення після проведення співбесіди з кандидатом та підписання з ним контракту про проходження державної служби (у разі укладення). Таке рішення приймається не пізніше п'яти календарних днів з дня надходження результатів спеціальної перевірки у випадку та порядку, передбачених законодавством у сфері запобігання корупції.

{Частина третя статті 31 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

4. У разі встановлення за результатами спеціальної перевірки відомостей про претендента на посаду, які не відповідають встановленим законодавством вимогам для зайняття посади, приймається рішення про відмову у призначенні на посаду державної служби.

{Частина четверта статті 31 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

5. У разі відмови особи від підписання контракту про проходження державної служби (у разі укладення) вона вважається такою, що відмовилася від зайняття посади державної служби. У такому разі застосовується відкладене право суб'єкта призначення на повторне визначення переможця конкурсу.

{Статтю 31 доповнено новою частиною згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

6. Служба управління персоналом у день призначення особи на посаду державної служби організовує складення Присяги державного службовця особою, яка вперше призначена на посаду державної служби, а також ознайомлює державного службовця під підпис із правилами внутрішнього службового розпорядку та посадовою інструкцією.

7. З метою безперервного функціонування державного органу одночасно з прийняттям рішення про оголошення конкурсу на зайняття вакантної посади державної служби до призначення особи на таку посаду суб'єкт призначення може прийняти рішення:

1) про тимчасове покладення виконання обов'язків за вакантною посадою державної служби **категорії "А"** на одного із заступників або на одного з керівників самостійних структурних підрозділів цього державного органу;

2) про тимчасове покладення виконання обов'язків за вакантною посадою керівника самостійного структурного підрозділу на одного із державних службовців, які працюють у відповідному структурному підрозділі державного органу;

3) про тимчасовий розподіл обов'язків за іншими вакантними посадами державної служби між державними службовцями, які працюють у відповідному структурному підрозділі державного органу.

{Абзац п'ятий частини сьомої статті 31 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Абзац шостий частини сьомої статті 31 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Абзац сьомий частини сьомої статті 31 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина статті 31 в редакції Закону № 2190-VIII від 09.11.2017}

{Частину восьму статті 31 виключено на підставі Закону № 4282-IX від 11.03.2025}

Стаття 31¹. Контракт про проходження державної служби з особою, яка призначається на посаду державної служби

1. З особою, яка призначається на посаду державної служби, може бути укладено контракт про проходження державної служби відповідно до **пункту 3** частини другої статті 34 цього Закону в **порядку**, що затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

2. Порядок призначення на посади державної служби з укладанням контракту про проходження державної служби, зокрема, визначає:

1) умови, за яких призначення на посаду державної служби може здійснюватися на умовах, передбачених контрактом;

2) обчислення строку проходження державної служби за контрактом та порядок набрання контрактом чинності;

3) види і порядок узгодження додаткових умов контракту;

4) порядок укладання контрактів;

5) відповідальність сторін та порядок вирішення спорів;

6) порядок продовження строку, зміни умов, припинення дії та розірвання контракту;

7) особливості укладання окремих контрактів.

3. Рішення про віднесення посади державної служби до посад, призначення на які здійснюється з укладанням контракту про проходження державної служби, приймається суб'єктом призначення або керівником державної служби до проведення конкурсу.

4. В оголошенні про проведення конкурсу на посади державної служби, призначення на які здійснюється з укладанням контракту про проходження державної служби, обов'язково наводиться інформація про істотні умови контракту.

5. До істотних умов контракту належать:

1) місце роботи і посада державної служби;

2) спеціальні вимоги до осіб, які претендують на посаду державної служби;

3) дата набрання чинності та строк дії контракту;

4) права та обов'язки сторін;

5) завдання і ключові показники результативності, ефективності та якості їх виконання, строки їх виконання;

6) режим праці та відпочинку;

7) умови оплати праці;

8) відповідальність сторін та вирішення спорів;

9) підстави зміни умов, припинення дії та розірвання контракту.

За взаємною домовленістю сторони можуть визначити додаткові умови контракту про проходження державної служби.

При укладанні контракту про проходження державної служби не допускається звуження обсягу прав державного службовця, визначених цим Законом.

6. Умови контракту про проходження державної служби можуть передбачати виконання державним службовцем роботи дистанційно (поза приміщенням державного органу), у тому числі з можливістю віддаленого доступу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

7. При укладанні контракту про проходження державної служби з особою, яка призначається на посаду державної служби, державному органу заборонено змінювати істотні умови контракту, оприлюднені в оголошенні про проведення конкурсу.

8. Контракт про проходження державної служби укладається на строк до трьох років.

9. Контракт про проходження державної служби підписується державним службовцем та суб'єктом призначення або керівником державної служби і є невід'ємною частиною акта про призначення на посаду.

10. Контракт про проходження державної служби набирає чинності з дати, визначеної в акті про призначення на посаду як дата початку виконання посадових обов'язків.

11. Контракт про проходження державної служби укладається в письмовій формі у двох примірниках, які мають однакову юридичну силу. Один примірник контракту про проходження державної служби передається державному службовцю разом із копією акта про призначення на посаду, другий зберігається в особовій справі державного службовця.

12. Дія контракту про проходження державної служби припиняється:

- 1) у разі закінчення строку, на який укладено контракт;
- 2) за ініціативою державного службовця або за угодою сторін;
- 3) за ініціативою суб'єкта призначення або керівника державної служби - у разі невиконання або неналежного виконання державним службовцем умов контракту;
- 4) у разі припинення державної служби з підстав, визначених **частиною першою** статті 83 цього Закону.

13. Дія контракту про проходження державної служби, за умови належного його виконання державним службовцем, може бути один раз продовжена за угодою сторін на той самий строк шляхом підписання сторонами відповідних змін до контракту.

14. Типові контракти про проходження державної служби затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

{Закон доповнено статтею 31¹ згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 32. Обмеження щодо призначення на посаду

1. Не допускається призначення на посаду державної служби особи, яка буде прямо підпорядкована близькій особі або якій будуть прямо підпорядковані близькі особи.

2. У разі виникнення обставин, що призводять до порушення вимог **частини першої** цієї статті, відповідні особи, близькі їм особи зобов'язані повідомити про це керівника державної служби та вжити заходів до усунення таких обставин у 15-денний строк.

Якщо в зазначений строк такі обставини добровільно не усунуто, керівник державної служби повинен вжити у місячний строк заходів до їх усунення. Для цього керівник державної служби може перевести державного службовця за його згодою на іншу рівнозначну вакантну посаду державної служби в цьому державному органі або дати згоду на переведення до іншого державного органу. У такому разі переведення державного службовця здійснюється без обов'язкового проведення конкурсу. У разі неможливості переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

3. У разі порушення вимоги, зазначеної в **абзаці другому** частини другої цієї статті, керівник державної служби несе відповідальність, встановлену законом.

4. Особи, які не повідомили керівника державної служби про обставини, зазначені у **частині першій** цієї статті, несуть відповідальність, встановлену законом.

5. На державних службовців поширюються обмеження, передбачені **Законом України "Про запобігання корупції"**.

Стаття 33. Акт про призначення на посаду

1. В акті про призначення на посаду зазначаються:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові особи, яка призначається на посаду державної служби;
- 2) займана посада державної служби із зазначенням структурного підрозділу державного органу;
- 3) дата початку виконання посадових обов'язків;
- 4) умови оплати праці.

2. Акт про призначення на посаду може містити також такі умови та зобов'язання:

- 1) строк призначення (у разі строкового призначення);
- 2) строк випробування (у разі призначення з випробувальним строком);
- 3) обов'язок державного органу забезпечити державному службовцю можливість проходження професійного навчання, необхідного державному службовцю для виконання своїх посадових обов'язків;
- 4) реквізити контракту про проходження державної служби (у разі укладення).

{Частина другу статті 33 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

3. Копія акта про призначення на посаду видається державному службовцю, ще одна копія зберігається в його особовій справі.

4. Акт про призначення на посаду приймається у вигляді указу, постанови, наказу (розпорядження), рішення, залежно від категорії посади, відповідно до законодавства.

Стаття 34. Строкове призначення

1. Призначення на посаду державного службовця здійснюється безстроково, крім випадків, визначених цим та іншими законами України.

2. Строкове призначення на посаду здійснюється у разі:

1) призначення на посаду державної служби **категорії "А"** - на п'ять років, якщо інше не передбачено законом, з правом повторного призначення без обов'язкового проведення конкурсу на ще один строк або переведення на рівнозначну або нижчу посаду до іншого державного органу;

{Пункт 1 частини другої статті 34 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2) заміщення посади державної служби на період відсутності державного службовця, за яким відповідно до цього Закону зберігається посада державної служби;

3) необхідності забезпечення організації та виконання завдань, що мають тимчасовий характер, з укладанням контракту про проходження державної служби (на посади державної служби **категорій "Б" і "В"**);

{Частина другу статті 34 доповнено пунктом 3 згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

4) призначення особи, яка досягла 65-річного віку, на посаду державної служби - на один рік з правом повторного призначення без обов'язкового проведення конкурсу щорічно.

{Частина другу статті 34 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

3. Чисельність посад державної служби в державному органі, на які здійснюється строкове призначення, не може перевищувати 7 відсотків загальної штатної чисельності посад державної служби в державному органі.

{Статтю 34 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 35. Випробування та встановлення відповідності державного службовця займаній посаді

{Назва статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

1. В акті про призначення на посаду суб'єкт призначення може встановити випробування з метою встановлення відповідності державного службовця займаній посаді із зазначенням його строку.

{Частина перша статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2. При призначенні особи на посаду державної служби вперше встановлення випробування є обов'язковим.

3. На строк випробування державному службовцю визначаються завдання, зміст та обсяг яких має відповідати посадовим обов'язкам. Строки виконання завдань мають бути реальними для досягнення необхідного результату.

Випробування встановлюється строком від одного до шести місяців.

{Частина третя статті 35 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

4. У разі незгоди особи з рішенням про встановлення випробування вона вважається такою, що відмовилася від зайняття посади державної служби. У такому разі застосовується відкладене право суб'єкта призначення на повторне визначення переможця конкурсу.

{Частина четверта статті 35 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

5. Якщо державний службовець у період випробування був відсутній на роботі у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, перебуванням у додатковій відпустці у зв'язку з навчанням або з інших поважних причин, строк випробування продовжується на відповідну кількість днів, протягом яких він фактично не виконував посадові обов'язки.

6. Суб'єкт призначення має право звільнити державного службовця з посади до закінчення строку випробування у разі встановлення невідповідності державного службовця займаній посаді на підставі **пункту 2** частини першої статті 87 цього Закону.

Суб'єкт призначення попереджає державного службовця про звільнення у письмовій формі не пізніше як за сім календарних днів.

{Частина шоста статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

7. У разі якщо строк випробування закінчився, а державного службовця не ознайомлено з наказом про його звільнення з посади державної служби, він вважається таким, що пройшов випробування.

Стаття 36. Присяга державного службовця

1. Особа, призначена на посаду державної служби вперше, публічно складає Присягу державного службовця такого змісту:

"Усвідомлюючи свою високу відповідальність, урочисто присягаю, що буду вірно служити Українському народові, дотримуватися Конституції та законів України, втілювати їх у житті, поважати та охороняти права, свободи і законні інтереси людини і громадянина, честь держави, з гідністю нести високе звання державного службовця та сумлінно виконувати свої обов'язки".

2. Особа, призначена на посаду державної служби вперше, виголошує Присягу державного службовця у присутності державних службовців структурного підрозділу, на посаду в якому її призначено, представників служби управління персоналом відповідного державного органу, підписує текст цієї Присяги і зазначає дату її складення.

3. Підписаний текст Присяги державного службовця є складовою особою справи державного службовця.

{Абзац перший частини третьої статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1217-IX від 05.02.2021}

Відомості про складення Присяги вносяться до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування в порядку, встановленому Пенсійним фондом України за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. На вимогу державного службовця про складення Присяги державного службовця робиться запис у трудовій книжці державного службовця.

{Частина третю статті 36 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1217-IX від 05.02.2021}

4. У разі відмови особи від складення Присяги державного службовця вона вважається такою, що відмовилася від зайняття посади державної служби, і акт про її призначення на посаду скасовується суб'єктом призначення. У такому разі застосовується відкладене право суб'єкта призначення на повторне визначення переможця конкурсу.

{Частина четверта статті 36 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

5. Особа, яка вперше займає посаду державної служби, набуває статусу державного службовця з дня складення Присяги державного службовця.

Стаття 37. Особова справа державного службовця

1. Стосовно кожного державного службовця ведеться особова справа, складовою якої є **особова картка** встановленого зразка, в якій зазначаються:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові;
- 2) дата і місце народження;
- 3) сімейний стан;
- 4) освіта і спеціальність;
- 5) результати конкурсу;
- 6) реквізити акта про призначення на посаду;
- 6¹) реквізити контракту про проходження державної служби (у разі укладення);

{Частина першу статті 37 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

- 7) дата і місце (державний орган) складення Присяги державного службовця;
- 8) відомості про проходження державної служби в державному органі (посада, категорія посади та ранг державного службовця, відомості про професійне навчання, стажування, відрядження за кордон, переведення в цьому державному органі);
- 9) відомості про оцінювання результатів службової діяльності;
- 10) вид і строки надання відпустки;
- 11) інформація про заохочення;
- 12) інформація про дисциплінарні стягнення та їх зняття;
- 13) підстава звільнення з посади державної служби з посиланням на статтю, частину та пункт цього або іншого закону України.

2. Ведення особової справи державного службовця розпочинається одночасно з його вступом на державну службу.

3. **Порядок ведення та зберігання особових справ державних службовців** визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Розділ V

СЛУЖБОВА КАР'ЄРА

Стаття 38. Проходження державної служби

1. Прийняття на державну службу, просування по службі державних службовців, вирішення інших питань, пов'язаних із службою, здійснюються з урахуванням категорій посад державної служби та рангів державних службовців як виду спеціальних звань, що їм присвоюються.

Стаття 39. Ранги державних службовців

1. Ранги державних службовців є видом спеціальних звань.
2. Встановлюється дев'ять рангів державних службовців.

Порядок присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями визначаються Кабінетом Міністрів України.

Співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями встановлюється для випадків призначення осіб, яким присвоєно такі спеціальні звання, на посади державних службовців, на яких може бути присвоєно нижчий ранг. У такому разі особі присвоюється ранг державного службовця на рівні рангу, який вона мала відповідно до спеціальних законів.

3. Присвоюються такі ранги:

державним службовцям, які займають посади державної служби **категорії "А"**, - 1, 2, 3 ранг;

державним службовцям, які займають посади державної служби **категорії "Б"**, - 3, 4, 5, 6 ранг;

державним службовцям, які займають посади державної служби **категорії "В"**, - 6, 7, 8, 9 ранг.

4. Ранги державним службовцям присвоює суб'єкт призначення, крім випадків, передбачених законом.

5. Ранги державних службовців присвоюються одночасно з призначенням на посаду державної служби, а в разі встановлення випробування - після закінчення його строку. Державному службовцю, який вперше призначається на посаду державної служби, присвоюється найнижчий ранг у межах відповідної категорії посад.

6. Черговий ранг у межах відповідної категорії посад присвоюється державному службовцю через кожні три роки з урахуванням результатів оцінювання його службової діяльності.

Протягом строку застосування дисциплінарного стягнення, а також протягом шести місяців з дня отримання державним службовцем негативної оцінки за результатами оцінювання службової діяльності черговий ранг державному службовцю не присвоюється. Такі періоди не зараховуються до строку, зазначеного **в абзаці першому** цієї частини.

7. За особливі досягнення або за виконання особливо відповідальних завдань державному службовцю може бути достроково присвоєно черговий ранг.

Дострокове присвоєння чергового рангу може здійснюватися не раніше ніж через один рік після присвоєння попереднього рангу.

8. За сумлінну службу державному службовцю у зв'язку з виходом на пенсію присвоюється черговий ранг поза межами відповідної категорії посад.

9. У разі переходу на посаду нижчої категорії або звільнення з державної служби за державним службовцем зберігається раніше присвоєний йому ранг.

10. Державний службовець може бути позбавлений рангу лише за рішенням суду.

11. В особовій справі державного службовця робиться запис про присвоєння, зміну та позбавлення рангу державного службовця.

{Абзац перший частини одинадцятої статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1217-ІХ від 05.02.2021}

Відомості про присвоєння, зміну та позбавлення рангу державного службовця вносяться до реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування в порядку, встановленому Пенсійним фондом України за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення. На вимогу державного службовця у трудовій книжці державного службовця робиться запис про присвоєння, зміну та позбавлення рангу державного службовця.

{Частину одинадцяту статті 39 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1217-ІХ від 05.02.2021}

Стаття 40. Просування державного службовця по службі

1. Просування державного службовця по службі здійснюється з урахуванням професійної компетентності шляхом зайняття вищої посади за результатами конкурсу відповідно до цього Закону.

2. Просування державного службовця по службі не здійснюється протягом строку застосування до нього дисциплінарного стягнення.

Стаття 41. Переведення державних службовців

1. Державний службовець з урахуванням його професійної підготовки та професійних компетентностей може бути переведений без обов'язкового проведення конкурсу:

{Абзац перший частини першої статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-ІХ від 19.09.2019}

1) на іншу рівнозначну або нижчу вакантну посаду в тому самому державному органі, у тому числі в іншій місцевості (в іншому населеному пункті), - за рішенням керівника державної служби або суб'єкта призначення;

{Пункт 1 частини першої статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-ІХ від 19.09.2019}

2) на рівнозначну або нижчу вакантну посаду в іншому державному органі, у тому числі в іншій місцевості (в іншому населеному пункті), - за рішенням суб'єкта призначення або керівника державної служби в державному органі, з якого переводиться державний службовець, та суб'єкта призначення або керівника державної служби в державному органі, до якого переводиться державний службовець.

{Пункт 2 частини першої статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Державний службовець, призначений на посаду без конкурсу, не може бути переведений на вищу посаду державної служби без проведення конкурсу.

2. Переведення здійснюється лише за згодою державного службовця.

3. Не допускається переведення в іншу місцевість державного службовця - вагітної жінки або особи, яка є єдиним опікуном дитини віком до 14 років, а також державного службовця, який у встановленому законодавством порядку визнаний особою з інвалідністю. Не допускається таке переведення також у разі виникнення у державного службовця особливо важливих особистих або сімейних обставин.

{Частина третя статті 41 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017}

4. У разі переведення державного службовця на іншу посаду йому виплачується заробітна плата, що відповідає посаді, на яку його переведено.

5. Суб'єкт призначення з урахуванням професійної підготовки та професійних компетентностей може прийняти рішення про одночасне переведення не менше двох державних службовців між посадами, які вони займають. Переведення здійснюється лише на рівнозначні посади та за згодою державних службовців.

{Частина п'ята статті 41 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

6. Переведення не зупиняє перебіг п'ятирічного строку призначення на посаду державної служби **категорії "А"**, визначеного **пунктом 1** частини другої статті 34 цього Закону.

{Статтю 41 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

7. Переведення не повинно бути прихованим покаранням.

{Статтю 41 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 42. Службове відрядження

1. Державний службовець може бути направлений у службове відрядження (далі - відрядження) для виконання своїх посадових обов'язків поза межами постійного місця служби, у тому числі на роботу до секретаріатів міжнародних організацій, представництв міжнародних організацій в інших країнах або органів влади іноземних держав у **порядку**, визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. Керівник державної служби визначає місце, строк відрядження, режим роботи у період відрядження та завдання до виконання.

3. Строк відрядження державного службовця протягом одного календарного року не може перевищувати 60 календарних днів, крім випадків, визначених законодавством.

Направлення державного службовця у відрядження на більш тривалий строк можливе за його письмовою згодою.

4. Державному службовцю відшкодовуються витрати та надаються інші компенсації у зв'язку з направленням у відрядження в порядку і розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України.

5. За державним службовцем на весь період відрядження зберігаються його посада та заробітна плата.

6. Під час направлення державного службовця у відрядження беруться до уваги його сімейний стан та інші особисті обставини. Не допускається направлення у відрядження без їхньої згоди вагітних жінок, державних службовців, які мають дітей віком до 14 років, самостійно виховують дітей з інвалідністю, осіб з інвалідністю з дитинства.

{Частина шоста статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017}

Стаття 43. Зміна істотних умов державної служби

{Частина першу статті 43 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина другу статті 43 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3. Зміною істотних умов державної служби вважається зміна:

- 1) належності посади державної служби до певної категорії посад;
- 2) основних посадових обов'язків;
- 3) умов (системи та розмірів) оплати праці або соціально-побутового забезпечення;
- 4) режиму служби, встановлення або скасування неповного робочого часу;
- 5) місця розташування державного органу (в разі його переміщення до іншого населеного пункту).

4. Про зміну істотних умов служби керівник державної служби письмово повідомляє державного службовця не пізніше як за 30 календарних днів до зміни істотних умов державної служби, крім випадків підвищення заробітної плати.

У разі незгоди державного службовця на продовження проходження державної служби у зв'язку із зміною істотних умов державної служби він подає керівнику державної служби заяву про звільнення на підставі **пункту 6** частини першої статті 83 цього Закону або заяву про переведення на іншу запропоновану йому посаду не пізніше як за 30 календарних днів з дня ознайомлення з повідомленням про зміну істотних умов державної служби.

Якщо протягом 30 календарних днів з дня ознайомлення державного службовця з повідомленням про зміну істотних умов служби від нього не надійшли заяви, зазначені в **абзаці другому** цієї частини, державний службовець вважається таким, що погодився на продовження проходження державної служби.

{Частина четверта статті 43 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина п'яту статті 43 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 44. Оцінювання результатів службової діяльності

1. Результати службової діяльності державних службовців щороку підлягають оцінюванню для визначення якості виконання поставлених завдань, а також з метою прийняття рішення щодо преміювання, планування їхньої кар'єри.

{Частина перша статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2. Оцінювання результатів службової діяльності проводиться на підставі показників результативності, ефективності та якості, визначених з урахуванням посадових обов'язків державного службовця, а також дотримання ним правил етичної поведінки та вимог законодавства у сфері запобігання корупції, виконання індивідуальної програми професійного розвитку, а також показників, визначених у контракті про проходження державної служби (у разі укладення).

{Частина друга статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

3. Оцінювання результатів службової діяльності державних службовців, які займають посади державної служби **категорій "Б" і "В"**, здійснюється безпосереднім керівником державного службовця та керівником самостійного структурного підрозділу. Оцінювання результатів службової діяльності державних службовців, які займають посади державної служби **категорії "А"**, здійснюється суб'єктом призначення.

4. Державного службовця ознайомлюють з результатами оцінювання його службової діяльності під підпис протягом трьох календарних днів після проведення оцінювання.

Висновок щодо результатів оцінювання службової діяльності затверджується наказом (розпорядженням) суб'єкта призначення.

5. За результатами оцінювання службової діяльності державного службовця йому виставляється негативна, позитивна або відмінна оцінка з її обґрунтуванням.

6. У разі отримання державним службовцем негативної оцінки за результатами оцінювання службової діяльності такий державний службовець звільняється із служби відповідно до **пункту 3** частини першої статті 87 цього Закону та з ним розривається контракт про проходження державної служби (у разі укладення).

{Частина шоста статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

7. Висновок, що містить негативну оцінку за результатами оцінювання службової діяльності, може бути оскаржений державним службовцем у порядку, визначеному **статтею 11** цього Закону.

8. Державний службовець має право висловити зауваження щодо оцінювання результатів його службової діяльності, які долучаються до його особової справи.

9. Державні службовці, які отримали відмінні оцінки за результатами оцінювання службової діяльності, підлягають преміюванню відповідно до цього Закону.

{Частина дев'ята статті 44 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина десяту статті 44 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

11. **Порядок** проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Абзац перший частини одинадцятої статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Керівник державної служби в апараті органу законодавчої та судової влади може проводити оцінювання результатів службової діяльності державних службовців з урахуванням особливостей проходження державної служби в апараті таких органів.

{Частину одинадцяту статті 44 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 45. Публічний звіт керівника органу виконавчої влади

1. Керівники органів виконавчої влади щорічно виступають з публічним звітом про підсумки діяльності відповідного державного органу за участю представників громадських рад, громадських об'єднань, організацій роботодавців, професійних спілок, некомерційних організацій, експертів відповідних галузей та медіа.

2. Інформація про проведення публічного звіту керівника органу виконавчої влади розміщується не пізніше як за тиждень до звіту та після нього на офіційному веб-сайті відповідного органу виконавчої влади та в медіа.

3. **Типовий порядок проведення публічного звіту керівника органу виконавчої влади** затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Стаття 46. Стаж державної служби

1. Стаж державної служби дає право на встановлення державному службовцю надбавки за вислугу років, надання додаткової оплачуваної відпустки.

2. До стажу державної служби зараховуються:

1) час перебування на посаді державної служби відповідно до цього Закону;

2) час роботи на посадах, визначених **пунктами 1-8, 9¹, 10** частини третьої статті 3 цього Закону;

{Пункт 2 частини другої статті 46 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3) час проходження дипломатичної служби на дипломатичних посадах;

{Пункт 3 частини другої статті 46 в редакції Закону № 2449-VIII від 07.06.2018}

4) час перебування на посадах в органах місцевого самоврядування, передбачених **Законом України "Про службу в органах місцевого самоврядування"**;

5) час перебування на посадах суддів;

6) час перебування на посадах прокурорів;

7) час перебування на посадах, на яких присвоюються військові та спеціальні звання;

8) час професійного навчання державного службовця з відривом від служби, якщо не пізніше 75 днів після його завершення така особа повернулася на державну службу, крім випадків, установлених законом;

9) період, коли державний службовець не працював з поважних причин, але залишався у трудових відносинах з державним органом;

10) час перебування державного службовця у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а в разі якщо дитина потребує домашнього догляду - у відпустці без збереження заробітної плати тривалістю, визначеною у медичному висновку, але не більше ніж до досягнення дитиною шестирічного віку;

11) час роботи на посадах патронатної служби, зазначених у частині першій статті 92 цього Закону.

{Пункт 11 частини другої статті 46 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3. Порядок обчислення стажу державної служби затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 47. Правила внутрішнього службового розпорядку державного органу

1. Правилами внутрішнього службового розпорядку державного органу (далі - правила внутрішнього службового розпорядку) визначаються:

- 1) початок та кінець робочого часу державного службовця;
- 2) перерви, що надаються для відпочинку та прийняття їжі;
- 3) умови і порядок перебування державного службовця в державному органі у вихідні, святкові та неробочі дні, а також після закінчення робочого часу;
- 4) порядок доведення до відома державного службовця нормативно-правових актів, наказів (розпоряджень) та доручень із службових питань;
- 5) загальні інструкції з охорони праці та протипожежної безпеки;
- 6) загальні правила етичної поведінки в державному органі;
- 7) порядок повідомлення державним службовцем про його відсутність на службі;
- 8) порядок прийняття та передачі діловодства (справ) і майна державним службовцем;
- 9) інші положення, що не суперечать цьому Закону та іншим актам законодавства.

2. Правила внутрішнього службового розпорядку затверджуються загальними зборами (конференцією) державних службовців державного органу за поданням керівника державної служби і виборного органу первинної профспілкової організації (за наявності) на основі типових правил.

3. Правила внутрішнього службового розпорядку доводяться до відома всіх державних службовців під підпис.

4. Типові правила внутрішнього службового розпорядку затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Стаття 48. Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців

1. Державним службовцям створюються умови для підвищення рівня професійної компетентності шляхом професійного навчання, яке проводиться постійно.

2. Професійне навчання державних службовців проводиться за рахунок коштів державного бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством, через систему підготовки, перепідготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації, зокрема у сфері публічного управління та адміністрування, у встановленому законодавством порядку в навчальних закладах, установах, організаціях незалежно від форми власності, які мають право надавати освітні послуги, у тому числі за кордоном.

{Частина друга статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Положення про систему підготовки, перепідготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

3. Науково-методичне забезпечення діяльності системи підготовки, перепідготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців здійснює Національна академія державного управління при Президенті України - вищий навчальний заклад з особливими умовами навчання, які визначаються Кабінетом Міністрів України.

4. Керівник державної служби у межах витрат, передбачених на утримання відповідного державного органу, забезпечує організацію професійного навчання державних службовців, підвищення кваліфікації державних службовців на робочому місці або в інших установах (організаціях), а також має право відповідно до закону закуповувати послуги, необхідні для забезпечення підвищення кваліфікації державних службовців, у підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, фізичних осіб.

5. Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців проводиться протягом проходження служби, а підвищення кваліфікації - не рідше одного разу на три роки.

Необхідність професійного навчання державного службовця визначається його безпосереднім керівником та службою управління персоналом державного органу за результатами оцінювання службової діяльності.

6. Керівник державної служби забезпечує професійне навчання державних службовців, вперше призначених на посаду державної служби, протягом року з дня їх призначення.

7. На строк професійного навчання за державним службовцем зберігаються його посада та заробітна плата.

8. З метою підвищення рівня професійної компетентності державного службовця може проводитися його стажування з відривом від служби строком від одного до шести місяців

на іншій посаді державної служби в іншому державному органі або за кордоном відповідно до законодавства.

На строк стажування за державним службовцем зберігаються його посада та заробітна плата.

9. У державних органах з метою ознайомлення з функціонуванням державної служби може здійснюватися стажування громадян з числа молоді, які не перебувають на посадах державної служби, строком до шести місяців у **порядку**, визначеному керівником державної служби.

{Наказ Міністерства молоді та спорту № 761 від 12.03.2021, Наказ Державної служби статистики № 65 від 30.03.2021, Рішення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей № 152 від 13.04.2021, Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів № 278 від 27.04.2021, Наказ Міністерства фінансів № 333 від 09.06.2021, Наказ Міністерства у справах ветеранів № 125 від 15.06.2021, Наказ Міністерства культури та інформаційної політики № 439 від 17.06.2021, Наказ Міністерства культури та інформаційної політики № 827 від 25.10.2021, Наказ Міністерства внутрішніх справ № 448 від 27.06.2024, Наказ Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності № 474-Н від 24.09.2025}

10. **Порядок стажування державних службовців** визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Стаття 49. Індивідуальна програма підвищення рівня професійної компетентності державного службовця

1. Державний службовець за результатами оцінювання службової діяльності, передбаченого **статтею 44** цього Закону, разом із службою управління персоналом складає індивідуальну програму підвищення рівня професійної компетентності, яку погоджує його безпосередній керівник та затверджує керівник самостійного структурного підрозділу, в якому він працює.

2. Служба управління персоналом узагальнює потреби державних службовців у підготовці, перепідготовці, спеціалізації та підвищенні кваліфікації і вносить відповідні пропозиції керівнику державної служби.

Розділ VI

ОПЛАТА ПРАЦІ, ЗАОХОЧЕННЯ І СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ

Стаття 50. Оплата праці державних службовців

1. Держава забезпечує достатній рівень оплати праці державних службовців для професійного виконання посадових обов'язків, заохочує їх до результативної, ефективної, добросовісної та ініціативної роботи.

Заробітна плата державного службовця враховує кваліфікацію та досвід, важливість і складність роботи на посаді, ступінь відповідальності, а також результативність, ефективність та якість виконання посадових обов'язків.

2. Заробітна плата державного службовця складається з:

1) сталої заробітної плати - посадового окладу, надбавки за вислугу років, надбавки за ранг державного службовця;

2) варіативної заробітної плати - премії за результатами щорічного оцінювання службової діяльності, місячної або квартальної премії.

Стала заробітна плата державного службовця є фіксованою виплатою та основною винагородою за виконання посадових обов'язків, яка гарантується цим Законом.

Варіативна заробітна плата залежить від особистого внеску державного службовця в загальний результат роботи державного органу, є винагородою за ініціативну роботу, своєчасне і якісне виконання завдань, виконання додаткового обсягу завдань.

Державний службовець може отримувати гарантійні та компенсаційні виплати, передбачені законодавством.

Гарантійні та компенсаційні виплати встановлюються державним службовцям незалежно від їхньої заробітної плати, не входять до її сталої або варіативної складової та не враховуються при формуванні фонду сталої та варіативної заробітної плати. Такі виплати є частиною державних гарантій, спрямованих на компенсацію витрат, що виникають у зв'язку з виконанням службових обов'язків або реалізацією спеціального правового статусу державного службовця.

До гарантійних та компенсаційних виплат належать: компенсація у зв'язку з роботою, яка передбачає доступ до державної таємниці; матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань; грошова допомога, що виплачується з наданням щорічної основної відпустки; інші гарантійні та компенсаційні виплати, встановлені законодавством.

3. До премій державного службовця належать:

1) премія за результатами щорічного оцінювання службової діяльності;

2) місячна або квартальна премія відповідно до особистого внеску державного службовця в загальний результат роботи державного органу.

Загальний розмір премій, передбачених цією частиною, які може отримати державний службовець за рік, не може перевищувати 30 відсотків фонду його сталої заробітної плати за рік.

Розмір місячної премії державного службовця не може перевищувати 30 відсотків розміру його посадового окладу за фактично відпрацьований час протягом місяця, за який виплачується премія. Розмір квартальної премії не може перевищувати 90 відсотків розміру його посадового окладу за фактично відпрацьований час протягом кварталу, за який виплачується премія.

4. Джерелом формування фонду оплати праці державних службовців є державний бюджет.

5. Скорочення бюджетних асигнувань не може бути підставою для зменшення посадових окладів та надбавок до них.

6. Порядок формування фонду оплати праці державних службовців у державному органі затверджується Кабінетом Міністрів України.

7. Складові заробітної плати та особливості оплати праці державних службовців центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, їх територіальних органів визначаються [Митним кодексом України](#), [Податковим кодексом України](#) та [Законом України "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні"](#).

8. Особливості оплати праці державних службовців в апаратах (секретаріатах) судів та інших органах системи правосуддя визначаються [Законом України "Про судоустрій і статус суддів"](#).

{Стаття 50 із змінами, внесеними згідно із Законами № 117-IX від 19.09.2019, № 440-IX від 14.01.2020, № 3378-IX від 06.09.2023; в редакції Закону № 4282-IX від 11.03.2025}

Стаття 51. Схеми посадових окладів на посадах державної служби та каталоги типових посад державної служби і критерії віднесення до таких посад

1. Схема посадових окладів на посадах державної служби визначається Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

2. Схема посадових окладів на посадах державної служби в Апараті Верховної Ради України визначається Кабінетом Міністрів України за поданням Керівника Апарату Верховної Ради України.

3. Розміри посадових окладів на посадах державної служби встановлюються з урахуванням каталогу типових посад державної служби і критеріїв віднесення до таких посад, зіставлення рівня оплати праці на типових посадах державної служби з рівнем оплати праці у приватному секторі в Україні.

Зіставлення рівня оплати праці на типових посадах державної служби з рівнем оплати праці у приватному секторі в Україні проводиться щороку центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, під час підготовки проекту схеми посадових окладів на посадах державної служби.

{Абзац другий частини третьої статті 51 набирає чинності з 01.01.2027}

4. Каталог типових посад державної служби і критерії віднесення до таких посад затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Каталог типових посад державної служби в Апараті Верховної Ради України затверджується Головою Верховної Ради України за поданням Керівника Апарату Верховної Ради України.

5. Методика проведення класифікації посад державної служби затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Каталог типових посад державної служби і критерії віднесення до таких посад передбачають перелік та описи:

1) сімей посад - посад державної служби, об'єднаних спільними функціональними напрямками діяльності;

2) рівнів посад - ознак, що відображають якісні відмінності у характеристиках складності та відповідальності роботи на певному рівні службової діяльності на посадах державної служби;

3) юрисдикцій і типів державних органів.

6. Мінімальний розмір посадового окладу на посадах державної служби в державних органах, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, міст, районів у містах, не може становити менше двох з половиною розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня відповідного року.

{Частина шоста статті 51 набирає чинності з 01.01.2026}

7. З метою визначення розмірів посадових окладів державні органи поділяються за юрисдикцією, а в межах юрисдикції - за типами:

1) державні органи, юрисдикція яких поширюється на всю територію України:

перший тип:

Апарат Верховної Ради України, Секретаріат Кабінету Міністрів України, постійно діючий допоміжний, постійно діючі державні, допоміжні, консультативно-дорадчі органи, утворені Президентом України, Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим, апарати (секретаріати) Ради національної безпеки і оборони України, Центральної виборчої комісії, Рахункової палати, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Уповноваженого із захисту державної мови, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Конституційного Суду України, Верховного Суду, вищих спеціалізованих судів, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Офісу Генерального прокурора;

другий тип:

міністерства, державні органи зі спеціальним статусом або діяльність яких спрямовується і координується безпосередньо Кабінетом Міністрів України, до повноважень яких належить формування державної політики в одній чи кількох сферах, центральні органи виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через керівника центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Державна судова адміністрація України, центральний орган управління Служби судової охорони України, центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сферах морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства, центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері дорожнього господарства та управління автомобільними дорогами загального користування державного значення, реалізує державну політику в

частині здійснення заходів з будівництва (нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту), ремонту, модернізації інфраструктури, об'єктів житлової нерухомості, громадського призначення, виробничого комплексу, соціальної сфери, сфери житлово-комунального господарства, благоустрою населених пунктів, управління побутовими відходами (об'єктів оброблення відходів, полігонів), інженерно-транспортної, енергетичної інфраструктури, захисних споруд цивільного захисту, інших об'єктів, що мають вплив на життєдіяльність населення, військових об'єктів та майна, у сферах авіаційного, залізничного (крім утримання), морського та внутрішнього водного транспорту, автомобільного транспорту загального користування, міського електричного транспорту, у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, а також щодо об'єктів і споруд оборонного та спеціального призначення, реалізує державну політику з питань розвитку, будівництва, ремонту, облаштування, модернізації та утримання пунктів пропуску через державний кордон для автомобільного та залізничного сполучення;

третій тип:

інші державні органи, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, їх апарати (секретаріати);

2) державні органи, юрисдикція яких поширюється на територію Автономної Республіки Крим, однієї або кількох областей, міст Києва та Севастополя, регіональні відділення постійно діючого державного органу, утвореного Президентом України;

3) державні органи, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, міст, районів у містах.

{Частина сьома статті 51 набирає чинності з 01.01.2026}

{Стаття 51 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019; із змінами, внесеними згідно із Законами № 805-IX від 16.07.2020, № 1285-IX від 23.02.2021, № 1787-IX від 24.09.2021, № 3494-IX від 22.11.2023; в редакції Закону № 4282-IX від 11.03.2025}

Стаття 52. Надбавки, премії та компенсації

1. Надбавка за вислугу років на державній службі встановлюється на рівні 2 відсотки посадового окладу державного службовця за кожний календарний рік стажу державної служби, але не більше 30 відсотків посадового окладу.

2. Розмір надбавки за ранг державного службовця визначається Кабінетом Міністрів України під час затвердження схеми посадових окладів на посадах державної служби.

3. Компенсація у зв'язку з роботою, яка передбачає доступ до державної таємниці, встановлюється в розмірі та порядку, визначених Кабінетом Міністрів України.

4. **Типове положення про преміювання** затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Встановлення премій державним службовцям здійснюється керівником державної служби залежно від особистого внеску державного службовця в загальний результат роботи державного органу відповідно до затвердженого ним Положення про преміювання у

відповідному державному органі, погодженого з виборним органом первинної профспілкової організації (за наявності).

5. Розмір місячної або квартальної премії, премії за результатами щорічного оцінювання службової діяльності державним службовцям, які займають посади державної служби **категорії "А"**, встановлюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

6. *{Щодо тимчасового зупинення частини шостої статті 52 див. пункт 14³ розділу XI}* Фонд преміювання державного органу встановлюється у розмірі 20 відсотків загального фонду посадових окладів за рік та економії фонду оплати праці.

{Стаття 52 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019; в редакції Закону № 4282-IX від 11.03.2025}

Стаття 53. Заохочення державних службовців

1. За бездоганну та ефективну державну службу, за особливі заслуги до державних службовців застосовують такі види заохочень:

- 1) оголошення подяки;
- 2) нагородження грамотою, почесною грамотою, іншими відомчими відзнаками державного органу;
- 3) дострокове присвоєння рангу в порядку, визначеному цим Законом;
- 4) представлення до нагородження урядовими відзнаками та відзначення урядовою нагородою (вітальний лист, подяка, почесна грамота);
- 5) представлення до відзначення державними нагородами.

2. Заохочення до державних службовців, які займають посади **категорій "Б" і "В"**, застосовуються керівником державної служби, а щодо державних службовців, які займають посади **категорії "А"**, - суб'єктом призначення.

3. Заохочення не застосовуються до державного службовця протягом строку застосування до нього дисциплінарного стягнення.

Стаття 54. Соціально-побутове забезпечення державних службовців

1. Державному службовцю у випадках і порядку, визначених Кабінетом Міністрів України, може надаватися службове житло.

2. Державним службовцям може надаватися матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань.

Порядок надання та розмір такої допомоги визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 55. Створення належних умов для виконання посадових обов'язків

1. Керівник державної служби повинен створювати здорові та безпечні умови, необхідні для належного виконання державними службовцями своїх обов'язків.

2. Керівник державної служби вживає заходів для:

- 1) надання державним службовцям необхідної для виконання посадових обов'язків інформації;
- 2) облаштування приміщення, пристосованого для виконання посадових обов'язків;
- 3) належного облаштування робочих місць;
- 4) забезпечення державних службовців необхідним обладнанням.

Розділ VII

РОБОЧИЙ ЧАС І ЧАС ВІДПОЧИНКУ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ. ВІДПУСТКИ

Стаття 56. Робочий час і час відпочинку державного службовця

1. Тривалість робочого часу державного службовця становить 40 годин на тиждень.
2. Для державних службовців установлюється п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями.
3. За згодою керівника державної служби для державного службовця може встановлюватися неповний робочий день або неповний робочий тиждень. На прохання вагітної жінки, одинокого державного службовця, який має дитину віком до 14 років або дитину з інвалідністю, у тому числі яка перебуває під його опікою, або який доглядає за хворим членом сім'ї відповідно до медичного висновку, керівник державної служби зобов'язаний установити для них неповний робочий день або неповний робочий тиждень. Оплата праці в такому разі здійснюється пропорційно відпрацьованому часу.

{Частина третя статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017}

4. Для виконання невідкладних або непередбачуваних завдань державні службовці, для яких законом не передбачено обмежень щодо роботи, на підставі наказу (розпорядження) керівника державної служби, про який повідомляється виборний орган первинної профспілкової організації (за наявності), зобов'язані з'явитися на службу і працювати понад установлену тривалість робочого дня, а також у вихідні, святкові та неробочі дні, у нічний час. За роботу в зазначені дні (час) державним службовцям надається грошова компенсація у розмірі та порядку, визначених законодавством про працю, або протягом місяця надаються відповідні дні відпочинку за заявами державних службовців.

Забороняється залучати до роботи понад установлену тривалість робочого дня, а також у вихідні, святкові та неробочі дні, у нічний час вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Жінки, які мають дітей віком від 3 до 14 років або дитину з інвалідністю, можуть залучатися до надурочних робіт лише за їхньою згодою. Залучення осіб з інвалідністю до надурочних робіт можливе лише за їхньою згодою і за умови, що це не суперечить медичним рекомендаціям.

{Абзац другий частини четвертої статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2249-VIII від 19.12.2017}

5. Тривалість роботи понад установлену тривалість робочого дня, а також у вихідні, святкові та неробочі дні, у нічний час не повинна перевищувати для кожного державного службовця чотирьох годин протягом двох днів підряд і 120 годин на рік.

6. Якщо святковий або неробочий день збігається з вихідним днем, вихідний день переноситься на наступний після святкового або неробочого дня.

Стаття 57. Щорічні основні відпустки державних службовців

1. Державним службовцям надається щорічна основна оплачувана відпустка тривалістю 30 календарних днів, якщо законом не передбачено більш тривалої відпустки, з виплатою грошової допомоги.

Грошова допомога виплачується у розмірі суми посадового окладу, надбавки за вислугу років та надбавки за ранг державного службовця станом на останній день місяця, що передує першому дню такої відпустки, незалежно від фактично відпрацьованого часу протягом цього місяця.

{Частина перша статті 57 в редакції Закону № 4282-IX від 11.03.2025}

Стаття 58. Щорічні додаткові та інші відпустки державних службовців

1. За кожний рік державної служби після досягнення п'ятирічного стажу державної служби державному службовцю надається один календарний день щорічної додаткової оплачуваної відпустки, але не більш як 15 календарних днів.

Порядок надання державним службовцям додаткових оплачуваних відпусток визначається Кабінетом Міністрів України.

2. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням, творчі відпустки, соціальні відпустки, відпустки без збереження заробітної плати та інші види відпусток надаються державним службовцям відповідно до закону.

3. Державному службовцю надається відпустка без збереження заробітної плати на час участі у виборчому процесі у порядку, визначеному **статтею 10** цього Закону.

Стаття 59. Порядок і умови надання щорічних відпусток

1. Щорічні відпустки надаються державним службовцям у порядку та на умовах, визначених законодавством про працю.

Стаття 60. Відкликання державних службовців із щорічних відпусток

1. Для виконання невідкладних завдань державні службовці, які займають посади **категорії "А"**, можуть бути відкликані із щорічної основної або додаткової відпустки, передбаченої **частиною першою** статті 58 цього Закону, за рішенням суб'єкта призначення, а державні службовці, які займають посади **категорій "Б" і "В"**, - за наказом (розпорядженням) керівника державної служби. **Порядок відкликання державних службовців із щорічних відпусток** затверджується Кабінетом Міністрів України.

2. Частина невикористаної відпустки за погодженням з керівником державної служби надається державному службовцю у будь-який час відповідного року чи приєднується до

відпустки в наступному році з відшкодуванням непередбачуваних витрат державного службовця у зв'язку з його відкликанням з відпустки.

3. Порядок відшкодування непередбачуваних витрат державних службовців у зв'язку з їх відкликанням із щорічної основної або додаткової відпустки затверджується Кабінетом Міністрів України.

Розділ VIII

ДИСЦИПЛІНАРНА ТА МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Глава 1. Службова дисципліна

Стаття 61. Забезпечення службової дисципліни

1. Службова дисципліна забезпечується шляхом:

1) дотримання у службовій діяльності вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів у сфері державної служби та виконання правил внутрішнього службового розпорядку;

2) формування керівником державної служби у підпорядкованих державних службовців високих професійних якостей, сумлінного ставлення до виконання своїх посадових обов'язків, поваги до прав і свобод людини і громадянина, їхньої честі та гідності, а також до держави, державних символів України;

3) поєднання керівниками усіх рівнів методів переконання, виховання і заохочення із заходами дисциплінарної відповідальності щодо підпорядкованих державних службовців;

4) поєднання повсякденної вимогливості керівників до підпорядкованих державних службовців з постійною турботою про них, виявленням поваги до їхньої честі та гідності, забезпеченням гуманізму та справедливості.

Стаття 62. Обов'язки державного службовця щодо додержання службової дисципліни

1. Державний службовець зобов'язаний виконувати обов'язки, визначені [статтею 8](#) цього Закону, а також:

1) не допускати вчинків, несумісних із статусом державного службовця;

2) виявляти високий рівень культури, професіоналізм, витримку і тактовність, повагу до громадян, керівництва та інших державних службовців;

3) дбайливо ставитися до державного майна та інших публічних ресурсів.

2. Державний службовець особисто виконує покладені на нього посадові обов'язки.

Стаття 63. Обов'язки керівника державної служби щодо забезпечення службової дисципліни

1. Керівник державної служби несе відповідальність за неналежний рівень службової дисципліни і здійснює повноваження щодо притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності.

2. З метою забезпечення належного рівня службової дисципліни керівник державної служби зобов'язаний:

1) створювати умови для виконання державними службовцями своїх посадових обов'язків і підвищення ними професійної компетентності та вимагати належного виконання посадових обов'язків;

2) здійснювати контроль за виконанням державними службовцями посадових обов'язків;

3) під час виконання посадових обов'язків керуватися публічними інтересами, суворо дотримуватися і забезпечувати дотримання **Конституції**, законів України та інших нормативно-правових актів, чітко формулювати накази (розпорядження) та доручення, перевіряти точність і своєчасність їх виконання;

4) забезпечувати виконання державними службовцями своїх посадових обов'язків, у тому числі шляхом застосування дисциплінарних стягнень;

5) належним чином організувати роботу державних службовців, забезпечувати ефективне виконання завдань, що поставлені перед державним органом;

6) виховувати у державних службовців сумлінне ставлення до служби, бережливе ставлення до державного майна, підтримувати їхню ініціативу, а також вживати заходів для додержання ними правил етичної поведінки;

7) забезпечувати прозорість та об'єктивність під час оцінювання результатів службової діяльності державних службовців;

8) організувати проведення з державними службовцями профілактичних заходів щодо запобігання вчиненню ними дисциплінарних проступків, виявляти та своєчасно припиняти їх вчинення.

3. Безпосередній керівник державного службовця має право вносити клопотання керівнику державної служби про притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку.

4. Керівник державної служби, який в установленому цим Законом порядку не вжив заходів для притягнення підпорядкованого йому державного службовця до дисциплінарної відповідальності за вчинений дисциплінарний проступок, а також не подав матеріали про вчинення державним службовцем адміністративного проступку, корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, кримінального правопорушення до органу, уповноваженого розглядати справи про такі правопорушення, несе відповідальність згідно із законом.

{Частина четверта статті 63 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

Глава 2. Засади дисциплінарної відповідальності

Стаття 64. Дисциплінарна відповідальність державного службовця

1. За невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, визначених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами у сфері державної служби, посадовою

інструкцією, а також порушення правил етичної поведінки та інше порушення службової дисципліни державний службовець притягається до дисциплінарної відповідальності у порядку, встановленому цим Законом.

2. Для державних службовців можуть встановлюватися особливості притягнення до дисциплінарної відповідальності у випадках, визначених законом.

Стаття 65. Підстави для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності

1. Підставою для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку, тобто протиправної винної дії або бездіяльності чи прийняття рішення, що полягає у невиконанні або неналежному виконанні державним службовцем своїх посадових обов'язків та інших вимог, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, за яке до нього може бути застосоване дисциплінарне стягнення.

2. Дисциплінарними проступками є:

- 1) порушення Присяги державного службовця;
  - 2) порушення правил етичної поведінки державних службовців;
  - 3) вияв неповаги до держави, державних символів України, Українського народу;
  - 4) дії, що шкодять авторитету державної служби;
  - 5) невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, актів органів державної влади, наказів (розпоряджень) та доручень керівників, прийнятих у межах їхніх повноважень;
  - 6) недотримання правил внутрішнього службового розпорядку;
  - 7) перевищення службових повноважень, якщо воно не містить складу кримінального або адміністративного правопорушення;
- {Пункт 7 частини другої статті 65 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}*
- 8) невиконання вимог щодо політичної неупередженості державного службовця;
  - 9) використання повноважень в особистих (приватних) інтересах або в неправомірних особистих інтересах інших осіб;
  - 9¹) порушення вимог **Закону України** "Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)" у частині подання, дотримання строків подання декларації про контакти державним службовцем, який займає посаду державної служби **категорії "А" або "Б"**;

{Частина другу статті 65 доповнено пунктом 9¹ згідно із Законом № 1780-IX від 23.09.2021}

10) подання під час вступу на державну службу недостовірної інформації про обставини, що перешкоджають реалізації права на державну службу, а також неподання необхідної інформації про такі обставини, що виникли під час проходження служби;

11) неповідомлення керівнику державної служби про виникнення відносин прямої підпорядкованості між державним службовцем та близькими особами у 15-денний строк з дня їх виникнення;

12) прогул державного службовця (у тому числі відсутність на службі більше трьох годин протягом робочого дня) без поважних причин;

13) поява державного службовця на службі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння;

14) прийняття державним службовцем необґрунтованого рішення, що спричинило порушення цілісності державного або комунального майна, незаконне їх використання або інше заподіяння шкоди державному чи комунальному майну, якщо такі дії не містять складу кримінального або адміністративного правопорушення;

{Пункт 14 частини другої статті 65 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

15) прийняття державним службовцем рішення, що суперечить закону або висновкам щодо застосування відповідної норми права, викладеним у постановах Верховного Суду, щодо якого судом винесено окрему ухвалу.

{Частина другу статті 65 доповнено пунктом 15 згідно із Законом № 2147-VIII від 03.10.2017}

3. Державний службовець не може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності, якщо минуло шість місяців з дня, коли керівник державної служби дізнався або мав дізнатися про вчинення дисциплінарного проступку, не враховуючи час тимчасової непрацездатності державного службовця чи перебування його у відпустці, або якщо минув один рік після його вчинення або постановлення відповідної окремої ухвали суду.

{Частина третя статті 65 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2147-VIII від 03.10.2017}

Стаття 66. Види дисциплінарних стягнень та загальні умови їх застосування

1. До державних службовців застосовується один із таких видів дисциплінарного стягнення:

- 1) зауваження;
- 2) догана;
- 3) попередження про неповну службову відповідність;
- 4) звільнення з посади державної служби.

2. У разі допущення державним службовцем дисциплінарного проступку, передбаченого **пунктом 6** частини другої статті 65 цього Закону, суб'єкт призначення або керівник державної служби може обмежитися зауваженням.

3. У разі допущення державним службовцем дисциплінарних проступків, передбачених **пунктами 4, 5, 12 та 15** частини другої статті 65 цього Закону, суб'єктом призначення або керівником державної служби такому державному службовцю може бути оголошено догану.

{Частина третя статті 66 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2147-VIII від 03.10.2017}

4. У разі допущення державним службовцем дисциплінарних проступків, передбачених **пунктами 2 та 8** частини другої статті 65 цього Закону, а також вчинення систематично (повторно протягом року) дисциплінарних проступків, передбачених **пунктами 4 та 5** частини другої статті 65 цього Закону, суб'єкт призначення або керівник державної служби може попередити такого державного службовця про неповну службу відповідність.

5. Звільнення з посади державної служби є винятковим видом дисциплінарного стягнення і може бути застосоване лише у разі вчинення дисциплінарних проступків, передбачених **пунктами 1, 3, 7, 9-11, 13, 14** частини другої статті 65 цього Закону, а також вчинення систематично (повторно протягом року) дисциплінарного проступку, передбаченого **пунктом 12** частини другої статті 65 цього Закону.

{Частину шосту статті 66 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

7. За кожний дисциплінарний проступок до державного службовця може бути застосовано лише одне дисциплінарне стягнення.

Стаття 67. Обставини, що пом'якшують або обтяжують дисциплінарну відповідальність

1. Дисциплінарне стягнення має відповідати характеру і тяжкості вчиненого дисциплінарного проступку та ступеню вини державного службовця. Під час визначення виду дисциплінарного стягнення необхідно враховувати характер дисциплінарного проступку, обставини, за яких він був вчинений, настання тяжких наслідків, добровільне відшкодування заподіяної шкоди, попередню поведінку державного службовця та його ставлення до виконання посадових обов'язків.

2. Обставинами, що пом'якшують відповідальність державного службовця, є:

- 1) усвідомлення та визнання своєї провини у вчиненні дисциплінарного проступку;
- 2) попередня бездоганна поведінка та відсутність дисциплінарних стягнень;
- 3) високі показники виконання службових завдань;

{Пункт 3 частини другої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

4) вжиття заходів щодо попередження, відвернення або усунення настання тяжких наслідків, які настали або можуть настати в результаті вчинення дисциплінарного проступку, добровільне відшкодування заподіяної шкоди;

5) вчинення проступку під впливом погрози, примусу або через службову чи іншу залежність;

6) вчинення проступку внаслідок неправомірних дій керівника.

3. Під час застосування дисциплінарного стягнення можуть враховуватися також інші, не зазначені у частині другій цієї статті, обставини, що пом'якшують відповідальність державного службовця.

4. Обставинами, що обтяжують відповідальність державного службовця, є:

1) вчинення дисциплінарного проступку у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або токсичних засобів;

2) вчинення дисциплінарного проступку повторно, до зняття в установленому порядку попереднього стягнення;

3) вчинення проступку умисно на ґрунті особистої неприязні до іншого державного службовця, у тому числі керівника, чи помсти за дії чи рішення щодо нього;

4) вчинення проступку умисно з мотивів неповаги до держави і суспільства, прав і свобод людини, окремих соціальних груп;

5) настання тяжких наслідків або заподіяння збитків внаслідок вчинення дисциплінарного проступку.

Стаття 68. Суб'єкти, уповноважені порушувати дисциплінарні провадження та застосовувати дисциплінарні стягнення

{Назва статті 68 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

1. Дисциплінарне провадження порушується шляхом видання відповідного наказу (розпорядження):

міністром - стосовно державного секретаря відповідного міністерства;

суб'єктом призначення - стосовно інших державних службовців.

{Частина перша статті 68 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

2. Дисциплінарні стягнення накладаються (застосовуються):

1) на державних службовців, які займають посади державної служби **категорії "А"**:

зауваження - суб'єктом призначення;

інші види дисциплінарних стягнень - суб'єктом призначення з урахуванням пропозиції Комісії;

2) на державних службовців, які займають посади державної служби **категорій "Б" і "В"**:

зауваження - суб'єктом призначення;

інші види дисциплінарних стягнень - суб'єктом призначення за поданням дисциплінарної комісії.

Стаття 69. Дисциплінарна комісія з розгляду дисциплінарних справ та її повноваження

1. Для здійснення дисциплінарного провадження з метою визначення ступеня вини, характеру і тяжкості вчиненого дисциплінарного проступку утворюється дисциплінарна комісія з розгляду дисциплінарних справ (далі - дисциплінарна комісія).

2. Дисциплінарною комісією стосовно державних службовців, які займають посади державної служби **категорії "А"**, є Комісія.

Дисциплінарну комісію стосовно державних службовців, які займають посади державної служби **категорії "Б"** та здійснюють повноваження керівників державної служби в державних органах, а також їх заступників, утворює суб'єкт призначення.

{Абзац другий частини другої статті 69 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

Дисциплінарну комісію стосовно інших державних службовців, які займають посади державної служби **категорій "Б" і "В"**, утворює керівник державної служби у кожному державному органі.

{Абзац частини другої статті 69 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3. Дисциплінарна комісія діє у складі не менше трьох членів.

{Частина третя статті 69 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина четверту статті 69 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

5. Члени дисциплінарної комісії здійснюють свої повноваження на громадських засадах.

{Частина шосту статті 69 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина сьому статті 69 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина восьму статті 69 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина дев'яту статті 69 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

10. Результатом розгляду дисциплінарної справи є пропозиція Комісії або подання дисциплінарної комісії, які мають рекомендаційний характер для суб'єкта призначення.

11. Суб'єкт призначення протягом 10 календарних днів зобов'язаний прийняти рішення на підставі пропозиції Комісії або подання дисциплінарної комісії або надати вмотивовану відмову протягом цього строку.

{Статтю 70 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 71. Порядок здійснення дисциплінарного провадження

1. **Порядок** здійснення дисциплінарного провадження затверджується Кабінетом Міністрів України. Порядок здійснення дисциплінарного провадження визначає, зокрема:

- 1) повноваження та порядок роботи дисциплінарної комісії;
- 2) порядок формування дисциплінарної комісії;

3) порядок здійснення дисциплінарного провадження у разі неможливості утворення або функціонування дисциплінарної комісії у державному органі.

{Стаття 71 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 72. Відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків

1. Державний службовець може бути відсторонений від виконання посадових обов'язків у разі виявлення порушень, встановлених **пунктами 1, 7-10 та 14** частини другої статті 65 цього Закону, за які до нього може бути застосовано дисциплінарне стягнення.

{Частина перша статті 72 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

2. Рішення про відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків приймається відповідно керівником державної служби або суб'єктом призначення одночасно з прийняттям рішення про порушення дисциплінарного провадження або під час його здійснення у разі:

наявності обставин, що дають підстави вважати, що такий державний службовець може знищити чи підробити речі і документи, які мають суттєве значення для дисциплінарного провадження;

впливу на працівників державного органу та інших осіб, зокрема, здійснення протиправного тиску на підлеглих, погрози звільненням з роботи;

перешкоджання в інший спосіб об'єктивному вивченню обставин вчинення дисциплінарного проступку.

{Частина друга статті 72 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3. Тривалість відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків не може перевищувати часу дисциплінарного провадження.

4. У разі закриття дисциплінарного провадження без притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності йому оплачується у розмірі середньої заробітної плати час відсторонення від виконання посадових обов'язків в установленому порядку.

5. Під час відсторонення від виконання посадових обов'язків державний службовець зобов'язаний перебувати на робочому місці відповідно до правил внутрішнього службового розпорядку та сприяти здійсненню дисциплінарного провадження.

6. Відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків у разі вчинення ним корупційного правопорушення здійснюється відповідно до **Закону України "Про запобігання корупції"**.

Стаття 73. Дисциплінарна справа

1. З метою збору інформації про обставини, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження, для визначення дисциплінарною комісією ступеня вини, характеру і тяжкості цього дисциплінарного проступку Комісією, дисциплінарною комісією формується дисциплінарна справа.

2. Дисциплінарна справа повинна містити:

- 1) дату і місце її формування;
- 2) підстави для відкриття дисциплінарного провадження;
- 3) характеристику державного службовця, складену його безпосереднім керівником, та інші відомості, що характеризують державного службовця;

4) відомості щодо наявності чи відсутності дисциплінарних стягнень;

{Пункт 5 частини другої статті 73 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

б) пояснення державного службовця щодо обставин, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження та/або акт про відмову від надання таких пояснень;

{Пункт 6 частини другої статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

7) пояснення безпосереднього керівника державного службовця з приводу обставин, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження;

8) пояснення інших осіб, яким відомі обставини, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження (за наявності);

{Пункт 8 частини другої статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

9) належним чином завірені копії документів і матеріалів, що підтверджують та/або спростовують факт вчинення дисциплінарного проступку;

{Пункт 10 частини другої статті 73 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Пункт 11 частини другої статті 73 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

12) пропозиції Комісії або подання дисциплінарної комісії у державному органі з висновком про наявність чи відсутність у діях державного службовця дисциплінарного проступку та підстав для його притягнення до дисциплінарної відповідальності;

{Пункт 12 частини другої статті 73 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

13) опис матеріалів, які містяться в дисциплінарній справі.

{Частину третю статті 73 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

4. Порядок обліку та роботи з дисциплінарними справами встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Стаття 74. Гарантії прав державних службовців під час застосування дисциплінарного стягнення

1. Дисциплінарне стягнення має відповідати ступеню тяжкості вчиненого проступку та вини державного службовця. Під час визначення виду стягнення необхідно враховувати характер проступку, обставини, за яких він був вчинений, обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність, результати оцінювання службової діяльності державного службовця, наявність заохочень, стягнень та його ставлення до служби.

2. Дисциплінарне стягнення може бути накладено тільки у разі встановлення факту вчинення дисциплінарного проступку та вини державного службовця. Вчинення державним службовцем діянь у стані крайньої потреби або необхідної оборони виключають можливість застосування дисциплінарного стягнення.

3. За кожне порушення службової дисципліни накладається лише одне дисциплінарне стягнення.

4. Дисциплінарне стягнення не може бути застосовано під час відсутності державного службовця на службі у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, під час перебування його у відпустці або у відрядженні.

5. Дисциплінарне стягнення до державного службовця застосовується не пізніше шести місяців з дня виявлення дисциплінарного проступку, без урахування часу тимчасової непрацездатності або перебування у відпустці, а також не застосовується, якщо минув один рік після його вчинення.

6. Державний службовець має право на ознайомлення з матеріалами дисциплінарної справи та на оскарження застосованого до нього дисциплінарного стягнення у визначеному цим Законом порядку.

7. Державний службовець може користуватися правовою допомогою адвоката або іншого уповноваженого ним представника.

Стаття 75. Пояснення державного службовця

1. Перед накладенням дисциплінарного стягнення суб'єкт призначення повинен отримати від державного службовця, який притягається до дисциплінарної відповідальності, письмове пояснення.

2. Пояснення державного службовця має відображати час, місце, обставини та причини вчинення ним дисциплінарного проступку, його усвідомлення чи заперечення провини, а також інші питання, які мають значення у справі.

3. Відмова надати пояснення оформляється відповідним актом і підтверджується двома державними службовцями. Відмова надати пояснення не перешкоджає здійсненню дисциплінарного провадження та накладенню на державного службовця дисциплінарного стягнення.

Стаття 76. Право на ознайомлення з матеріалами дисциплінарної справи

1. Державний службовець має право на ознайомлення з усіма матеріалами дисциплінарної справи перед прийняттям рішення про накладення на нього дисциплінарного стягнення.

2. За результатами ознайомлення державний службовець має право вносити зауваження до висновку, клопотання про вжиття додаткових заходів для встановлення обставин, які мають значення для справи, надавати додаткові пояснення та додаткові документи і матеріали, що стосуються зазначених обставин, які долучаються до справи.

Стаття 77. Рішення про накладення дисциплінарного стягнення чи закриття дисциплінарного провадження

1. Рішення про накладення на державного службовця дисциплінарного стягнення чи закриття дисциплінарного провадження приймає суб'єкт призначення протягом 10 календарних днів з дня отримання пропозицій Комісії, подання дисциплінарної комісії у державному органі. Рішення оформляється відповідним актом суб'єкта призначення.

2. У рішенні, яке оформляється наказом (розпорядженням), зазначаються найменування державного органу, дата його прийняття, відомості про державного службовця, стислий виклад обставин справи, вид дисциплінарного проступку і його юридична кваліфікація, вид застосованого дисциплінарного стягнення.

3. Якщо під час розгляду дисциплінарної справи у діях державного службовця не виявлено дисциплінарного проступку, суб'єкт призначення приймає рішення про закриття дисциплінарного провадження стосовно державного службовця, яке оформляється наказом (розпорядженням).

4. У разі виявлення за результатами розгляду ознак кримінального чи адміністративного правопорушення суб'єкт призначення зобов'язаний протягом трьох календарних днів передати відповідну заяву та копію матеріалів справи до відповідного правоохоронного органу.

{Частина четверта статті 77 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

5. Пропозиція Комісії, подання дисциплінарної комісії є обов'язковими для розгляду суб'єктами призначення та враховуються ними під час вирішення питань щодо застосування дисциплінарного стягнення чи закриття дисциплінарного провадження.

6. Державному службовцю видається під розписку належним чином завірена копія наказу (розпорядження) про накладення на нього дисциплінарного стягнення чи закриття дисциплінарного провадження не пізніше наступного робочого дня після прийняття відповідного рішення.

7. У разі відмови державного службовця від одержання копії наказу (розпорядження) про накладення на нього дисциплінарного стягнення чи закриття дисциплінарного провадження такий документ не пізніш як у триденний строк з дня прийняття рішення надсилається державному службовцеві за місцем його проживання рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Стаття 78. Оскарження рішення про накладення дисциплінарного стягнення

1. Рішення про накладення дисциплінарного стягнення може бути оскаржено державними службовцями до суду.

{Частина перша статті 78 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2. Скарга подається протягом 10 календарних днів після одержання державним службовцем копії наказу (розпорядження) про накладення дисциплінарного стягнення.

Стаття 79. Зняття дисциплінарного стягнення

1. Якщо протягом року після накладення дисциплінарного стягнення до державного службовця не буде застосоване нове дисциплінарне стягнення, він вважається таким, що не мав дисциплінарного стягнення.

2. Якщо державний службовець не вчинив нового порушення цього Закону, інших нормативно-правових актів у сфері державної служби і виявив себе сумлінним службовцем, дисциплінарне стягнення стосовно нього може бути знято до закінчення року, протягом якого воно було накладено, але не раніше ніж через шість місяців з дня накладення дисциплінарного стягнення. Право на дострокове зняття дисциплінарного стягнення належить суб'єкту призначення, що його застосував.

3. Протягом строку дії дисциплінарного стягнення (крім зауваження) заходи заохочення до державного службовця не застосовуються.

Глава 3. Матеріальна відповідальність державних службовців

Стаття 80. Основи матеріальної відповідальності державних службовців

1. Матеріальна та моральна шкода, заподіяна фізичним та юридичним особам незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю державних службовців під час здійснення ними своїх повноважень, відшкодовується за рахунок держави.

2. Держава в особі суб'єкта призначення має право зворотної вимоги (регресу) у розмірі та порядку, визначених законом, до:

1) державного службовця, який заподіяв шкоду;

2) посадової особи (осіб), винної (винних) у незаконному звільненні, відстороненні або переведенні державного службовця чи іншого працівника на іншу посаду, щодо відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної державному органу у зв'язку з оплатою часу вимушеного прогулу або часу виконання нижчеоплачуваної роботи.

3. У разі застосування зворотної вимоги (регресу) державний службовець несе матеріальну відповідальність тільки за шкоду, умисно заподіяну його протиправними діями або бездіяльністю.

Стаття 81. Обов'язок відшкодування шкоди

1. Державний службовець зобов'язаний відшкодувати державі шкоду, заподіяну внаслідок неналежного виконання ним посадових обов'язків.

2. Шкодою, заподіяною державним службовцем державі, є також виплачене державою відшкодування шкоди, заподіяної державним службовцем третій особі внаслідок неналежного виконання ним посадових обов'язків.

3. У разі спільного заподіяння шкоди кількома державними службовцями кожен із них несе відповідальність у розмірі, пропорційному ступеню вини.

4. Під час визначення розміру відшкодування враховуються майнове становище державного службовця, співвідношення розміру заподіяної шкоди до його заробітної плати, ризик виникнення шкоди, досвід державної служби, надані державному службовцю накази (розпорядження), а також інші обставини, у зв'язку з якими повне відшкодування державним службовцем шкоди буде необґрунтованим.

Стаття 82. Порядок відшкодування шкоди

1. Для відшкодування шкоди керівник державної служби вносить державному службовцю письмову пропозицію, в якій зазначаються розмір, порядок і строки відшкодування шкоди, а також обставини, що стали підставою для відшкодування. Державний службовець повинен дати відповідь на пропозицію про добровільне відшкодування шкоди у письмовій формі.

2. Пропозиція може бути внесена протягом трьох місяців з дня, коли керівник державної служби дізнався чи мав дізнатися про обставини, що є підставою для пред'явлення вимоги, але не пізніше ніж через три роки з дня заподіяння шкоди.

3. Державний службовець повинен дати відповідь на пропозицію про відшкодування шкоди в письмовій формі протягом двох тижнів з дня отримання пропозиції.

4. У разі ненадання державним службовцем відповіді на пропозицію про добровільне відшкодування шкоди, відмови від відшкодування шкоди чи невідшкодування шкоди до зазначеного у пропозиції строку керівник державної служби може звернутися з позовом про таке відшкодування до суду.

Розділ ІХ ПРИПИНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Стаття 83. Підстави для припинення державної служби

1. Державна служба припиняється:

1) у разі втрати права на державну службу або його обмеження ([стаття 84](#) цього Закону);

2) у разі закінчення строку призначення на посаду державної служби ([стаття 85](#) цього Закону);

3) за ініціативою державного службовця або за угодою сторін ([стаття 86](#) цього Закону);

4) за ініціативою суб'єкта призначення ([стаття 87](#) цього Закону);

{Пункт 4 частини першої статті 83 із змінами, внесеними згідно із Законами № 117-ІХ від 19.09.2019, № 1285-ІХ від 23.02.2021}

5) у разі настання обставин, що склалися незалежно від волі сторін ([стаття 88](#) цього Закону);

б) у разі незгоди державного службовця на проходження державної служби у зв'язку із зміною її істотних умов ([стаття 43](#) цього Закону);

7) у разі виходу державного службовця на пенсію або досягнення ним 65-річного віку, якщо інше не передбачено законом;

{Пункт 7 частини першої статті 83 в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

8) у разі застосування заборони, передбаченої [Законом України "Про очищення влади"](#);

9) з підстав, передбачених контрактом про проходження державної служби (у разі укладення) ([стаття 88¹](#) цього Закону).

{Частина першу статті 83 доповнено пунктом 9 згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2. Зміна керівників або складу державних органів, керівників державної служби в державних органах та безпосередніх керівників не може бути підставою для припинення державним службовцем державної служби на займаній посаді з ініціативи новопризначених керівників.

{Частина друга статті 83 із змінами, внесеними згідно із Законами № 117-IX від 19.09.2019, № 1285-IX від 23.02.2021}

3. У разі звільнення з державної служби на підставі [пунктів 6 і 7](#) частини першої цієї статті державному службовцю виплачується вихідна допомога у розмірі середньої місячної заробітної плати. Вихідна допомога державному службовцю, який звільняється на підставі [пункту 7](#) частини першої цієї статті, виплачується одноразово за його бажанням у разі виходу на пенсію або досягнення 65-річного віку.

{Частина третя статті 83 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1081-IX від 15.12.2020, № 1086-IX від 16.12.2020; в редакції Закону № 1285-IX від 23.02.2021}

4. У зв'язку з потребами служби державний службовець за рішенням суб'єкта призначення може бути залишений на державній службі після досягнення 65-річного віку за його згодою. Рішення про продовження строку перебування на державній службі приймається суб'єктом призначення щороку, але не більш як до досягнення державним службовцем 70-річного віку. *{Установити, що тимчасово, у період дії воєнного стану в Україні, та протягом двох років після його припинення чи скасування гранична вікова межа перебування на державній службі, встановлена частиною четвертою статті 83, застосовується з урахуванням підвищення такої межі на п'ять років. Застосування цих положень здійснюється за рішенням відповідного суб'єкта призначення згідно із Законом № 3543-XII від 21.10.1993 з урахуванням змін, внесених Законом № 4782-IX від 11.02.2026}*

{Статтю 83 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 1081-IX від 15.12.2020}

{Частина четверту статті 83 в редакції Закону № 1086-IX від 16.12.2020 виключено на підставі Закону № 1285-IX від 23.02.2021}

Стаття 84. Припинення державної служби у разі втрати державним службовцем права на державну службу або його обмеження

1. Підставами для припинення державної служби у зв'язку із втратою права на державну службу або його обмеженням є:

1) припинення громадянства України або виїзд на постійне проживання за межі України;

2) встановлення факту наявності у державного службовця громадянства іноземної держави або набуття державним службовцем громадянства іноземної держави під час проходження державної служби;

{Пункт 2 частини першої статті 84 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

3) набрання законної сили рішенням суду щодо притягнення державного службовця до адміністративної відповідальності за пов'язане з корупцією правопорушення, яким на особу накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

{Пункт 3 частини першої статті 84 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

4) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо державного службовця за вчинення умисного кримінального правопорушення та/або встановлення заборони займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави;

{Пункт 4 частини першої статті 84 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

4¹) набрання законної сили рішенням суду щодо такого державного службовця про визнання його активів або активів, набутих за його дорученням іншими особами або в інших передбачених [статтею 290](#) Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави;

{Частина першу статті 84 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

5) наявність відносин прямої підпорядкованості близьких осіб у випадку, передбаченому [статтею 32](#) цього Закону;

{Пункт 6 частини першої статті 84 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

7) наявність у державного службовця реального чи потенційного конфлікту інтересів, який має постійний характер і не може бути врегульований в інший спосіб.

{Частина першу статті 84 доповнено пунктом 7 згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

2. У випадках, зазначених у [пунктах 1-4, 6](#) частини першої цієї статті, суб'єкт призначення зобов'язаний звільнити державного службовця у триденний строк з дня настання або встановлення факту, передбаченого цією статтею, якщо інше не встановлено законом, а у випадку, зазначеному у [пункті 5](#) частини першої цієї статті, - у порядку, визначеному [статтею 32](#) цього Закону.

{Частина друга статті 84 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2475-VIII від 03.07.2018}

Стаття 85. Припинення державної служби у зв'язку із закінченням строку призначення на посаду державної служби

1. У разі призначення на посаду державної служби на певний строк державний службовець звільняється з посади в останній день цього строку.

У разі призначення на посаду державної служби з укладанням контракту про проходження державної служби державний службовець звільняється з посади в останній день строку дії контракту.

{Частина першу статті 85 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2. Державний службовець, призначений на посаду державної служби на період заміщення тимчасово відсутнього державного службовця, за яким зберігалася посада державної служби, звільняється з посади в останній робочий день перед днем виходу на службу тимчасово відсутнього державного службовця. У такому разі тимчасово відсутній державний службовець зобов'язаний письмово повідомити керівника державної служби не пізніше як за 14 календарних днів про свій вихід на службу.

Стаття 86. Припинення державної служби за ініціативою державного службовця або за угодою сторін

1. Державний службовець має право звільнитися зі служби за власним бажанням, попередивши про це суб'єкта призначення у письмовій формі не пізніше як за 14 календарних днів до дня звільнення.

2. Державний службовець може бути звільнений до закінчення двотижневого строку, передбаченого **частиною першою** цієї статті, в інший строк за взаємною домовленістю із суб'єктом призначення, якщо таке звільнення не перешкоджатиме належному виконанню обов'язків державним органом.

3. Суб'єкт призначення зобов'язаний звільнити державного службовця у строк, визначений у поданій ним заяві, у випадках, передбачених законодавством про працю.

Стаття 87. Припинення державної служби за ініціативою суб'єкта призначення

1. Підставами для припинення державної служби за ініціативою суб'єкта призначення є:

1) скорочення чисельності або штату державних службовців, скорочення посади державної служби внаслідок зміни структури або штатного розпису державного органу без скорочення чисельності або штату державних службовців, реорганізація державного органу;

{Пункт 1 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

1¹) ліквідація державного органу;

{Частина першу статті 87 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2) встановлення невідповідності державного службовця займаній посаді протягом строку випробування;

3) отримання державним службовцем негативної оцінки за результатами оцінювання службової діяльності;

{Пункт 3 частини першої статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

4) вчинення державним службовцем дисциплінарного проступку, який передбачає звільнення.

2. Підставою для припинення державної служби за ініціативою суб'єкта призначення може бути нез'явлення державного службовця на службу протягом більш як 120 календарних днів підряд або більш як 150 календарних днів протягом року внаслідок тимчасової непрацездатності (без урахування часу відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами), якщо законом не встановлено більш тривалий строк збереження місця роботи (посади) у разі певного захворювання.

За державним службовцем, який втратив працездатність під час виконання посадових обов'язків, посада зберігається до відновлення працездатності або встановлення інвалідності.

3. Суб'єкт призначення або керівник державної служби попереджає державного службовця про наступне звільнення на підставі **пунктів 1** та **1¹** частини першої цієї статті у письмовій формі не пізніше ніж за 30 календарних днів.

Одночасно з попередженням про звільнення на підставі **пункту 1** частини першої цієї статті суб'єкт призначення або керівник державної служби пропонує державному службовцю іншу рівнозначну посаду державної служби або, як виняток, нижчу посаду державної служби відповідно до професійної підготовки та професійних компетентностей. При цьому враховується переважне право на залишення на роботі, передбачене законодавством про працю.

Державний службовець звільняється на підставі **пункту 1** частини першої цієї статті у разі, коли відсутня можливість запропонувати відповідні посади, а також у разі його відмови від переведення на запропоновану посаду.

{Частина третя статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законами № 117-IX від 19.09.2019, № 440-IX від 14.01.2020; в редакції Закону № 1285-IX від 23.02.2021}

4. У разі звільнення з державної служби на підставі **пунктів 1** та **1¹** частини першої цієї статті державному службовцю виплачується вихідна допомога у розмірі двох середньомісячних заробітних плат.

{Частина четверта статті 87 із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

5. Наказ (розпорядження) про звільнення державного службовця у випадках, передбачених **частиною першою** цієї статті, може бути виданий суб'єктом призначення або керівником державної служби у період тимчасової непрацездатності державного службовця або його відпустки із зазначенням дати звільнення, яка є першим робочим днем, наступним за днем закінчення тимчасової непрацездатності, зазначеним у документі про тимчасову непрацездатність, або першим робочим днем після закінчення відпустки.

{Статтю 87 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

У такому випадку оформлення і видача трудової книжки, а також розрахунок при звільненні проводяться протягом семи днів з дня звільнення.

{Частина п'яту статті 87 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020}

Стаття 87¹. *{Статтю 87¹ виключено на підставі Закону № 1285-IX від 23.02.2021}*

Стаття 88. Припинення державної служби у зв'язку з обставинами, що склалися незалежно від волі сторін

1. Підставами для припинення державної служби у зв'язку з обставинами, що склалися незалежно від волі сторін, є:

1) поновлення на посаді державної служби особи, яка раніше її займала;

2) неможливість виконання державним службовцем службових обов'язків за станом здоров'я за наявності **медичного висновку**, **порядок** надання якого визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

3) набрання законної сили рішенням суду про визнання особи недієздатною або про обмеження дієздатності особи;

4) визнання державного службовця безвісно відсутнім чи оголошення його померлим;

5) обрання на виборну посаду до органу державної влади або органу місцевого самоврядування з дня набуття повноважень;

6) смерть державного службовця.

Стаття 88¹. Припинення державної служби з підстав, передбачених контрактом про проходження державної служби

1. Контрактом про проходження державної служби можуть бути встановлені додаткові, крім передбачених цим Законом, підстави припинення державної служби.

{Закон доповнено статтею 88¹ згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Стаття 89. Передача справ і майна

1. Державний службовець зобов'язаний до звільнення з посади чи переведення на іншу посаду передати справи і довірене у зв'язку з виконанням посадових обов'язків майно (далі

- майно) особі, уповноваженій суб'єктом призначення у відповідному державному органі. Уповноважена особа зобов'язана прийняти справи і майно.

2. Факт передачі справ і майна засвідчується актом, що складається у двох примірниках і підписується уповноваженою особою, керівником служби управління персоналом відповідного державного органу та державним службовцем, який звільняється. Один примірник акта видається державному службовцю, який звільняється, другий примірник або його копія долучається до особової справи цього державного службовця.

3. У разі якщо через невиконання обов'язку щодо передачі справ і майна створено істотну загрозу публічним інтересам, особа може бути притягнена до відповідальності згідно із законом.

Стаття 90. Пенсійне забезпечення

1. Пенсійне забезпечення державних службовців здійснюється відповідно до [Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"](#).

{Статтю 90 визнано такою, що відповідає Конституції (є конституційною), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 1-р/2026 від 20.01.2026}

Розділ X

ОСОБЛИВОСТІ ПРОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В ОКРЕМИХ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНАХ. ПАТРОНАТНА СЛУЖБА

Стаття 91. Особливості проходження державної служби в окремих державних органах

1. Дія цієї статті поширюється на керівників центральних органів виконавчої влади, які не є членами Кабінету Міністрів України, та їх заступників, керівників апаратів (секретаріатів), допоміжних органів, утворених Президентом України, Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим, Антимонопольного комітету України, Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Уповноваженого із захисту державної мови, Фонду державного майна України, Конституційного Суду України, Верховного Суду, вищих спеціалізованих судів, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національного агентства з питань запобігання корупції, Національного антикорупційного бюро України, Бюро економічної безпеки України, Ради національної безпеки і оборони України, а також державних колегіальних органів, посади голів та членів яких не належать до посад державної служби.

{Частина перша статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1798-VIII від 21.12.2016, № 2190-VIII від 09.11.2017, № 117-IX від 19.09.2019, № 1810-IX від 19.10.2021, № 3840-IX від 20.06.2024, № 4042-IX від 30.10.2024, № 4282-IX від 11.03.2025}

2. Керівники апаратів (секретаріатів) державних органів, зазначених у **частині першій** цієї статті, крім Керівника Секретаріату Конституційного Суду України, призначаються на посаду в порядку, визначеному законом, а керівники апаратів (секретаріатів) судів, органів та установ системи правосуддя - з особливостями, передбаченими законодавством про судоустрій і статус суддів.

{Частина друга статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1798-VIII від 21.12.2016, № 2136-VIII від 13.07.2017, № 117-IX від 19.09.2019}

3. Керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники призначаються на посаду та звільняються з посади Кабінетом Міністрів України у порядку, передбаченому Конституцією України та законами України "Про Кабінет Міністрів України", "Про центральні органи виконавчої влади".

{Частина третя статті 91 в редакції Закону № 2190-VIII від 09.11.2017}

4. Керівник Апарату Верховної Ради України призначається на посаду і звільняється з посади Верховною Радою України у порядку, визначеному Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України.

Повноваження суб'єкта призначення стосовно Керівника Апарату Верховної Ради України, крім випадків, передбачених пунктом 35 частини першої статті 85 Конституції України, здійснює Голова Верховної Ради України.

{Частина четверту статті 91 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019; в редакції Законів № 1081-IX від 15.12.2020, № 1086-IX від 16.12.2020}

5. Керівник апарату (секретаріату) постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України у порядку, встановленому Президентом України.

{Частина п'ята статті 91 в редакції Закону № 117-IX від 19.09.2019}

{Частина шосту статті 91 виключено на підставі Закону № 117-IX від 19.09.2019}

7. Керівник Секретаріату Конституційного Суду України, його перший заступник та заступник призначаються на посади та звільняються з посад у порядку, визначеному Законом України "Про Конституційний Суд України".

{Статтю 91 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2136-VIII від 13.07.2017}

8. Повноваження керівника державної служби в органах прокуратури здійснює керівник відповідного органу прокуратури.

Повноваження керівника державної служби в Рахунковій палаті здійснює Секретар Рахункової палати.

{Частина восьму статті 91 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 4042-IX від 30.10.2024}

9. Повноваження керівника державної служби у Службі безпеки України здійснюють Голова Служби безпеки України та начальники регіональних органів Служби безпеки України.

{Абзац другий частини дев'ятої статті 91 виключено на підставі Закону № 912-IX від 17.09.2020}

Повноваження керівника державної служби у Службі судової охорони здійснюють Голова Служби судової охорони та керівники територіальних підрозділів Служби судової охорони.

{Частина дев'яту статтю 91 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1417-IX від 27.04.2021}

{Статтю 91 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

10. Повноваження керівника державної служби у Державному бюро розслідувань здійснюють Директор Державного бюро розслідувань та директори територіальних управлінь Державного бюро розслідувань.

{Статтю 91 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1285-IX від 23.02.2021}

11. Повноваження керівника державної служби в органах Національної поліції, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної прикордонної служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, органах військового управління, в яких передбачено посади державної служби, здійснює керівник відповідного державного органу або органу військового управління.

{Статтю 91 доповнено частиною згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

12. Особливості вступу, проходження та припинення державної служби в Апараті Верховної Ради України, державних органах, зазначених у **частинах першій, восьмій - одинадцятій** цієї статті, інших органах системи правосуддя, дипломатичної служби, правоохоронних, митних та податкових органах регулюються цим Законом з урахуванням особливостей, визначених спеціальним законодавством у відповідній сфері.

{Абзац перший частини дванадцятої статті 91 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1285-IX від 23.02.2021}

Для цілей **статей 20 та 22** цього Закону час роботи особи, яка претендує на зайняття посади державної служби, народним депутатом України прирівнюється до досвіду роботи на посадах державної служби **категорії "А"** та враховується конкурсною комісією під час проведення конкурсу на зайняття посад державної служби.

{Статтю 91 доповнено частиною згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 440-IX від 14.01.2020; в редакції Закону № 1081-IX від 15.12.2020}

13. Повноваження керівника державної служби в розвідувальних органах України здійснює керівник відповідного розвідувального органу або визначений ним заступник керівника розвідувального органу з числа співробітників кадрового складу, які є державними службовцями.

Призначення осіб на посади державної служби кадрового складу в розвідувальних органах України здійснюється в **порядку**, що визначається актами розвідувальних органів.

Відбір, перевірка перед призначенням та призначення осіб на посади державної служби в розвідувальних органах України, які не належать до кадрового складу, в тому числі на умовах закритого конкурсу, здійснюються відповідно до законодавства України у порядку, визначеному актами цих органів. Тестування осіб з метою визначення рівня їхніх знань законодавства в розвідувальних органах України проводиться письмово.

На співробітників кадрового складу розвідувальних органів, які є державними службовцями категорії "А", не поширюються повноваження Комісії з питань вищого корпусу державної служби, передбачені частиною першою статті 15, абзацом третім пункту 1 частини другої статті 68, частини другої статті 69 цього Закону, та повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, передбачені пунктами 16-18 частини третьої статті 13 цього Закону.

{Статтю 91 доповнено частиною згідно із Законом № 912-IX від 17.09.2020}

Стаття 92. Патронатна служба

1. До посад патронатної служби належать посади радників, помічників, уповноважених та прес-секретаря Президента України, працівників секретаріатів Голови Верховної Ради України, його Першого заступника та заступника, працівників секретаріатів депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України, працівників патронатних служб Прем'єр-міністра України та інших членів Кабінету Міністрів України, помічників-консультантів народних депутатів України, помічників та наукових консультантів суддів Конституційного Суду України, помічників суддів, а також посади патронатних служб в інших державних органах.

{Частина перша статті 92 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

2. Працівник патронатної служби призначається на посаду на строк повноважень особи або на час діяльності депутатської фракції (депутатської групи) у Верховній Раді України, працівником патронатної служби якої він призначений.

{Частина друга статті 92 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

3. Трудові відносини з працівником патронатної служби припиняються в день припинення повноважень особи або припинення діяльності депутатської фракції (депутатської групи) у Верховній Раді України, працівником патронатної служби якої він призначений. Акт про звільнення приймається керівником державної служби.

{Абзац перший частини третьої статті 92 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Працівник патронатної служби може бути достроково звільнений з посади за ініціативою особи або голови депутатської фракції (депутатської групи) у Верховній Раді України, працівником патронатної служби якої він призначений, або керівника патронатної служби.

{Абзац другий частини третьої статті 92 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

4. На працівників патронатної служби поширюється дія законодавства про працю, крім статей 39¹, 41-43¹, 49² та частини третьої статті 184 Кодексу законів про працю України.

{Абзац перший частини четвертої статті 92 із змінами, внесеними згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}

Особливості патронатної служби в судах, органах та установах системи правосуддя визначаються законодавством про судоустрій і статус суддів.

{Частина четверту статті 92 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016}

5. Час роботи на посадах патронатної служби зараховується до стажу державної служби та враховується при присвоєнні державному службовцю рангу в межах відповідної категорії посад, якщо до призначення на посаду патронатної служби він перебував на державній службі та після звільнення з посади патронатної служби повернувся на державну службу.

6. Працівник патронатної служби, який виявив бажання вступити або повернутися на державну службу, реалізує таке право у порядку, визначеному цим Законом для осіб, які вперше вступають на державну службу, з обов'язковим проведенням конкурсу.

Розділ XI ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 травня 2016 року, крім:

пункту 1 частини другої статті 20 цього Закону в частині володіння іноземною мовою, яка є однією з офіційних мов Ради Європи, який набирає чинності через два роки після набрання чинності цим Законом;

пункту 5 частини першої статті 25 цього Закону, який набирає чинності через рік з дня набрання чинності цим Законом;

абзацу четвертого частини третьої статті 50, абзацу другого частини третьої статті 51 та частини шостої статті 52 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2019 року;

підпункту 3 пункту 2, підпунктів 1 і 2 пункту 15 цього розділу, які набирають чинності з дня опублікування цього Закону.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

*/*1) {Підпункт 1 пункту 2 розділу XI визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), у тім, що у ньому не встановлено перехідних умов пенсійного забезпечення чи компенсаційних механізмів для осіб, які у період з 15 березня 2000 року до дня набрання чинності Законом України „Про державну службу“ від 10 грудня 2015 року № 889-VIII обіймали посади державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування, але станом на 1 травня 2016 року не мали потрібного стажу для призначення пенсії на підставі **статті 37** Закону України „Про державну службу“ від 16 грудня 1993 року № 3723-XII зі змінами згідно з Рішенням Конституційного Суду **№ 1-р/2026 від 20.01.2026**} {Підпункт 1 пункту 2 розділу XI визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) у тім, що він унеможливив перерахунок розмірів пенсій, призначених на підставі **статті 37** Закону України „Про державну службу“ від 16 грудня 1993 року № 3723-XII, згідно з Рішенням Конституційного Суду **№ 3-р/2022 від 23.12.2022**. Підпункт 1 пункту 2 розділу XI **втрачає чинність через три місяці з дня припинення чи скасування в Україні воєнного стану, введеного Указом Президента України „Про введення воєнного стану в Україні“ від 24 лютого 2022 року № 64/2022** зі*

змінами} Закон України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами), крім статті 37, що застосовується до осіб, зазначених у пунктах 10 і 12 цього розділу;*/

2) Постанову Верховної Ради України від 16 грудня 1993 року "Про введення в дію Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 491);

3) Закон України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 26, ст. 273; 2014 р., № 1, ст. 2, № 12, ст. 178, № 22, ст. 798; 2015 р., № 4, ст. 17).

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у примітці до статті 368 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131):

у пункті 2 слова і цифри "посади яких згідно із статтею 25 Закону України "Про державну службу" віднесені до третьої, четвертої, п'ятої та шостої категорій" замінити словами і цифрою "посади яких згідно із статтею 6 Закону України "Про державну службу" належать до категорії "Б";

у пункті 3:

підпункт 1 після слів "та заступники міністрів" доповнити словами "члени Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голова Фонду державного майна України, його перший заступник та заступники, члени Центральної виборчої комісії", а після слів "Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його перший заступник та заступники" доповнити словами "Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим, його перший заступник та заступники, радники та помічники Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України";

підпункт 2 викласти в такій редакції:

"2) особи, посади яких згідно із статтею 6 Закону України "Про державну службу" належать до категорії "А";

2) у Кримінальному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., №№ 9-13, ст. 88):

в абзаці першому частини дев'ятої статті 31 після слів "та заступників міністрів" доповнити словами "членів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голови Фонду державного майна України, його першого заступника та заступників, членів Центральної виборчої комісії", а слова "осіб, посади яких

віднесено до першої категорії посад державних службовців" замінити словами "осіб, посади яких належать до категорії "А";

у статті 216:

в абзаці першому частини четвертої слова та цифру "службовими особами, які займають особливо відповідальне становище відповідно до частини першої статті 9 Закону України "Про державну службу", особами, посади яких віднесено до першої - третьої категорій посад державної служби, судьями та працівниками правоохоронних органів" замінити словами "Президентом України, повноваження якого припинено, Прем'єр-міністром України, членом Кабінету Міністрів України, першим заступником та заступником міністра, членом Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, Головою Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Головою Фонду державного майна України, його першим заступником та заступником, членом Центральної виборчої комісії, народним депутатом України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Директором Національного антикорупційного бюро України, Генеральним прокурором України, його першим заступником та заступником, Головою Національного банку України, його першим заступником та заступником, Секретарем Ради національної безпеки і оборони України, його першим заступником та заступником, Постійним Представником Президента України в Автономній Республіці Крим, його першим заступником та заступником, радником або помічником Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, суддею, працівником правоохоронного органу, особою, посада якої належить до категорії "А";

у пункті 1 частини п'ятої:

абзац другий після слів "першим заступником та заступником міністра" доповнити словами "членом Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, Головою Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Головою Фонду державного майна України, його першим заступником та заступником, членом Центральної виборчої комісії", а після слів "Секретарем Ради національної безпеки і оборони України, його першим заступником та заступником" - словами "Постійним Представником Президента України в Автономній Республіці Крим, його першим заступником та заступником, радником або помічником Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України";

абзац третій викласти в такій редакції:

"державним службовцем, посада якого належить до категорії "А";

3) у Законі України "Про Антимонопольний комітет України" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 50, ст. 472; 2000 р., № 41, ст. 343; 2004 р., № 13, ст. 181; 2012 р., № 31, ст. 391):

у частині першій статті 18 слова "(крім звільнення)" виключити;

у частині третій статті 27 слова "працівників Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень встановлюються Кабінетом Міністрів України відповідно до закону" замінити словами "державних службовців Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень встановлюються відповідно до Закону України "Про державну службу";

{Підпункт 4 пункту 3 розділу XI втратив чинність на підставі Закону № 2136-VIII від 13.07.2017}

5) у частині першій статті 4 Закону України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 20, ст. 99; 2013 р., № 32, ст. 412) слова "цим Законом, Законом України "Про державну службу" замінити словами "цим та";

6) у статті 49 Закону України "Про місцеві державні адміністрації" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 20-21, ст. 190; 2013 р., № 17, ст. 154):

частини другу і третю виключити;

доповнити частиною четвертою такого змісту:

"Посадові особи місцевих державних адміністрацій несуть матеріальну відповідальність у порядку, передбаченому Законом України "Про державну службу";

7) у статті 64 Закону України "Про Національний банк України" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 29, ст. 238; 2000 р., № 42, ст. 351; 2015 р., № 22, ст. 145, № 32, ст. 315):

у частині першій слова "Законом України "Про державну службу" замінити словами "Правлінням Національного банку з урахуванням законодавства про працю";

частини четверту - шосту виключити;

8) пункт 9 частини першої статті 1, частину третю статті 10, частину другу статті 22 та пункт 2 частини п'ятої статті 31 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 22, ст. 171; 2009 р., № 18, ст. 247, № 45, ст. 690; 2013 р., № 24, ст. 243, № 47, ст. 659; 2015 р., № 21, ст. 140) після слів "Кодексу законів про працю України" доповнити словами "а також з аналогічних підстав, визначених іншими законами";

9) частину третю статті 6 Закону України "Про політичні партії в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 23, ст. 118; 2005 р., № 34, ст. 437; 2009 р., № 36-37, ст. 511; 2014 р., № 20-21, ст. 712; 2015 р., № 2-3, ст. 12, № 39, ст. 375) доповнити пунктом 9 такого змісту:

"9) державні службовці у випадках, передбачених Законом України "Про державну службу";

10) у Законі України "Про статус народного депутата України" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 42, ст. 212 із наступними змінами):

у статті 20:

абзац другий частини другої виключити;

вабзаці десятому частини дванадцятої слова "Про державну службу" виключити;

у частині третій статті 34:

абзац третій виключити;

в абзаці четвертому слова "але не є державними службовцями, також" виключити;

{Підпункт 11 пункту 3 розділу XI втратив чинність на підставі Закону № 2449-VIII від 07.06.2018}

{Підпункт 12 пункту 3 розділу XI втратив чинність на підставі Закону № 2849-IX від 13.12.2022}

13) у частині дев'ятій статті 8 Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 2-3, ст. 11):

слова "Про державну службу" виключити;

доповнити абзацом другим такого змісту:

"Платникам, які працюють на посадах, робота на яких зараховується до стажу, що дає право на одержання пенсії відповідно до Закону України "Про державну службу", встановлюється єдиний внесок у розмірі 3,6 відсотка визначеної пунктом 1 частини першої статті 7 цього Закону бази нарахування єдиного внеску";

14) у Законі України "Про центральні органи виконавчої влади" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 38, ст. 385; 2014 р., № 13, ст. 223):

у частині другій статті 8:

у пункті 3 слова "апаратом міністерства і територіальними органами міністерства" замінити словом "міністерством";

у пункті 5 слова "заступника міністра - керівника апарату" виключити;

пункти 6, 12 та 15 викласти в такій редакції:

"б) затверджує положення про самостійні структурні підрозділи апарату міністерства";

"12) утворює, ліквідує, реорганізовує підприємства, установи, організації, що належать до сфери управління цього міністерства, затверджує їхні положення (статути), здійснює у межах своїх повноважень інші функції з управління об'єктами державної власності";

"15) порушує в установленому порядку питання щодо заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності першого заступника, заступників міністра та державного секретаря міністерства";

пункти 10, 13, 17, 18, 20 та 22 виключити;

у пункті 21 слова "та заступника міністра - керівника апарату" виключити;

статті 10 і 11 викласти в такій редакції:

"Стаття 10. Державний секретар міністерства

1. Державний секретар міністерства є вищою посадовою особою з числа державних службовців міністерства. Державний секретар підзвітний і підконтрольний міністру.

2. Державний секретар міністерства призначається на посаду Кабінетом Міністрів України за поданням Комісії з питань вищого корпусу державної служби строком на п'ять років з правом повторного призначення.

Відбір кандидатури на посаду державного секретаря міністерства здійснюється за результатами конкурсу, що проводиться відповідно до законодавства про державну службу.

Кандидатом на посаду державного секретаря міністерства може бути громадянин України, який має вищу освіту, загальний стаж роботи не менше семи років, включаючи досвід управлінської роботи не менше трьох років, і відповідає іншим вимогам, визначеним законом.

3. Основними завданнями державного секретаря міністерства є забезпечення діяльності міністерства, стабільності та наступності у його роботі, організація поточної роботи, пов'язаної із здійсненням повноважень міністерства.

4. Державний секретар міністерства відповідно до покладених на нього завдань:

1) організовує роботу апарату міністерства;

2) забезпечує підготовку пропозицій щодо виконання завдань міністерства та подає їх на розгляд міністру;

3) організовує та контролює виконання апаратом міністерства [Конституції](#) та законів України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, наказів міністерства та доручень міністра, його першого заступника та заступників, звітує про їх виконання;

4) готує та подає міністру для затвердження плани роботи міністерства, звітує про їх виконання;

5) забезпечує реалізацію державної політики стосовно державної таємниці, контроль за її збереженням в апараті міністерства;

6) у межах своїх повноважень запитує та одержує в установленому порядку від державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій в Україні та за її межами безоплатно інформацію, документи і матеріали, а від органів державної статистики - статистичну інформацію, необхідну для виконання покладених на міністерство завдань;

7) за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, затверджує штатний розпис та кошторис міністерства;

8) призначає на посади та звільняє з посад у порядку, передбаченому законодавством про державну службу, державних службовців апарату міністерства, присвоює їм ранги

державних службовців, приймає рішення щодо їх заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності;

9) приймає на роботу та звільняє з роботи у порядку, передбаченому законодавством про працю, працівників апарату міністерства, приймає рішення щодо їх заохочення, притягнення до дисциплінарної відповідальності;

10) призначає на посади керівників територіальних органів міністерства та їх заступників і звільняє їх з посад;

11) погоджує у передбачених законом випадках призначення на посади та звільнення з посад керівників відповідних структурних підрозділів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

12) призначає на посаду та звільняє з посади керівників підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління міністерства;

13) притягує до дисциплінарної відповідальності керівників державних підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління відповідного міністерства;

14) забезпечує в установленому порядку організацію підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та інших працівників міністерства;

15) представляє міністерство як юридичну особу в цивільно-правових відносинах;

16) у межах повноважень, передбачених законом, дає обов'язкові для виконання державними службовцями та іншими працівниками міністерства доручення;

17) з питань, що належать до його повноважень, видає накази організаційно-розпорядчого характеру та контролює їх виконання;

18) вносить подання щодо представлення в установленому порядку державних службовців та інших працівників апарату міністерства, його територіальних органів до відзначення державними нагородами України.

5. На час відсутності державного секретаря міністерства чи неможливості здійснення ним своїх повноважень з інших причин його обов'язки виконує один із керівників самостійних структурних підрозділів апарату міністерства відповідно до наказу державного секретаря міністерства.

6. Державний секретар Міністерства оборони України може бути військовослужбовцем.

Державний секретар Міністерства оборони України здійснює повноваження, визначені частиною четвертою цієї статті, крім повноважень, які здійснює Міністр оборони України, зокрема:

1) затвердження структури апарату Міністерства оборони України, граничної чисельності Генерального штабу Збройних Сил України та погодження його структури;

2) затвердження Положення про структурні підрозділи апарату Міністерства оборони України, призначення на посади та звільнення з посад їх керівників, прийняття рішення

щодо присвоєння їм рангу державного службовця, заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності;

3) внесення подання щодо представлення в установленому порядку військовослужбовців, державних службовців, працівників Міністерства оборони України та Збройних Сил України до відзначення державними нагородами України, нагородження їх відзнаками Міністерства оборони України, застосування інших видів заохочень;

4) скасування повністю чи в окремі частині наказів державного секретаря Міністерства оборони України, актів органів військового управління, що суперечать **Конституції України**, іншим актам законодавства та актам Міністерства оборони України.

Стаття 11. Апарат міністерства

1. Апарат міністерства - організаційно поєднана сукупність структурних підрозділів і посад, що забезпечують діяльність міністра, а також виконання покладених на міністерство завдань.

2. Апарат міністерства очолює державний секретар міністерства.

3. Апарат міністерства складається із секретаріату та самостійних структурних підрозділів.

Структуру апарату міністерства затверджує міністр.

4. Вимоги до формування структури апарату міністерства визначаються Кабінетом Міністрів України.

5. Державні службовці апарату міністерства призначаються на посаду та звільняються з посади державним секретарем міністерства в порядку, передбаченому законодавством про державну службу.

Працівники апарату міністерства приймаються на роботу та звільняються з роботи державним секретарем міністерства в порядку, передбаченому законодавством про працю.

6. Звільнення міністра не може бути підставою для звільнення державних службовців та працівників апарату міністерства, крім працівників патронатної служби міністра";

у статті 12:

частину першу доповнити реченням такого змісту: "Чисельність патронатної служби міністра становить не більше десяти осіб";

частину третю викласти в такій редакції:

"3. Міністр самостійно визначає персональний склад патронатної служби міністра. Працівники патронатної служби міністра призначаються на посаду та звільняються з посади державним секретарем міністерства за поданням міністра, а також у зв'язку із звільненням міністра";

частини четверту і п'яту виключити;

у частині сьомій слова "про державну службу" замінити словами "про працю";

у частині п'ятій статті 13:

абзац перший викласти в такій редакції:

"5. Керівники територіальних органів міністерства призначаються на посади та звільняються з посад державним секретарем";

в абзаці другому слово "міністром" замінити словами "державним секретарем";

пункт 4 частини другої статті 18 виключити;

частини першу і другу статті 19 викласти в такій редакції:

"1. Керівник центрального органу виконавчої влади призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за пропозицією Комісії з питань вищого корпусу державної служби.

Комісія з питань вищого корпусу державної служби вносить на розгляд Кабінету Міністрів України пропозиції щодо кандидатури для призначення на посаду керівника центрального органу виконавчої влади за результатами конкурсу відповідно до законодавства про державну службу.

2. Керівник центрального органу виконавчої влади може мати не більше двох заступників, які призначаються на посаду Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій Комісії з питань вищого корпусу державної служби за результатами конкурсу відповідно до законодавства про державну службу.

Заступники керівника центрального органу виконавчої влади звільняються з посади Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій Комісії з питань вищого корпусу державної служби відповідно до законодавства про державну службу.

Кількість заступників керівника центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України, визначається Кабінетом Міністрів України на основі обґрунтованого подання відповідного керівника";

в абзаці першому частини п'ятої статті 21 слова "за погодженням з міністром, який спрямовує та координує діяльність центрального органу виконавчої влади" замінити словами "відповідно до законодавства про державну службу";

у тексті Закону слова "заступник міністра - керівник апарату" в усіх відмінках замінити словами "державний секретар міністерства" у відповідному відмінку;

15) у Законі України "Про Кабінет Міністрів України" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 13, ст. 222; 2015 р., № 22, ст. 145):

частину п'яту статті 9 доповнити абзацом восьмим такого змісту:

"Трудова книжка, документи про освіту (спеціальність, кваліфікацію), стан здоров'я та інші документи, які подаються членом Кабінету Міністрів України під час призначення його на посаду, зберігаються за місцем роботи";

устатті 21:

частину п'яту доповнити абзацом другим такого змісту:

"Кабінет Міністрів України за обґрунтованим поданням керівника центрального органу виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України, визначає кількість заступників такого керівника";

частину сьому викласти в такій редакції:

"7. Кабінет Міністрів України призначає на посаду:

1) державних секретарів міністерств, керівників та заступників керівників центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, за пропозицією Комісії з питань вищого корпусу державної служби за результатами конкурсу відповідно до законодавства про державну службу;

2) перших заступників і заступників міністрів - за поданням Прем'єр-міністра України.

Звільнення зазначених осіб здійснюється Кабінетом Міністрів України з підстав, передбачених Кодексом законів про працю України, законами України "Про Кабінет Міністрів України", "Про центральні органи виконавчої влади", "Про державну службу";

у пункті 4 частини першої статті 42:

абзац другий після слів "місцевих державних адміністрацій" доповнити словами "відповідно до законодавства про державну службу";

абзац третій виключити;

абзац четвертий після слів "для призначення на посаду" доповнити словами "за результатами конкурсного відбору відповідно до законодавства про державну службу";

пункт 4 частини першої статті 44 викласти в такій редакції:

"4) вносить Прем'єр-міністру України подання щодо призначення на посаду першого заступника і заступників міністра та звільнення зазначених осіб з посади";

у частині четвертій статті 47 слова "за поданням Прем'єр-міністра України" замінити словами "за пропозицією Комісії з питань вищого корпусу державної служби за результатами конкурсу відповідно до законодавства про державну службу";

частину другу статті 54 після слів "мають право" доповнити словом "виключно";

у першому реченні частини першої статті 57 слова "в порядку та на умовах, визначених Законом України "Про державну службу" замінити словами "на загальних засадах відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування";

у тексті Закону слова "Міністр Кабінету Міністрів України" в усіх відмінках замінити словами "Державний секретар Кабінету Міністрів України" у відповідному відмінку;

16) у Законі України "Про запобігання корупції" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 49, ст. 2056; із змінами, внесеними Законом України від 8 жовтня 2015 року № 731-VIII):

пункт 2 частини першої статті 3 доповнити підпунктом "в" такого змісту:

"в) представники громадських об'єднань, наукових установ, навчальних закладів, експертів відповідної кваліфікації, які входять до складу конкурсних комісій, утворених відповідно до Закону України "Про державну службу";

у частині першій статті 11:

пункт 10 виключити;

пункт 14 доповнити словами "(крім підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування)";

в абзаці першому частини другої статті 37 слова "Національне агентство" замінити словами "Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби";

у примітці до статті 50 слова та цифри "особи, посади яких передбачені частиною першою статті 9 Закону України "Про державну службу", або віднесені згідно із статтею 25 зазначеного Закону та **частиною першою** статті 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" до першої - третьої категорій" замінити словами та цифрами "Президент України, Прем'єр-міністр України, член Кабінету Міністрів України, перший заступник або заступник міністра, член Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голова Фонду державного майна України, його перший заступник або заступник, член Центральної виборчої комісії, народний депутат України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Директор Національного антикорупційного бюро України, Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступник, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступник, член Ради Національного банку України, Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його перший заступник та заступник, Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим, його перший заступник та заступник, радник або помічник Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, особи, посади яких належать до посад державної служби категорії "А" або "Б", та особи, посади яких частиною першою статті 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої - третьої категорій";

у примітці до статті 56 слова та цифри "посади, передбачені частиною першою статті 9 Закону України "Про державну службу", посади, віднесені згідно із статтею 25 зазначеного Закону та **частиною першою** статті 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" до першої - третьої категорій" замінити словами та цифрами "посади Президента України, Прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України, першого заступника або заступника міністра, члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голови Фонду державного майна України, його першого заступника або заступника, члена Центральної виборчої комісії, народного депутата України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Директора

Національного антикорупційного бюро України, Генерального прокурора України, його першого заступника та заступника, Голови Національного банку України, його першого заступника та заступника, члена Ради Національного банку України, Секретаря Ради національної безпеки і оборони України, його першого заступника та заступника, Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим, його першого заступника та заступника, радника або помічника Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, посади, які належать до посад державної служби категорії "А" або "Б", та посади, які частиною першою статті 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої - третьої категорій";

17) **абзац шістнадцятий** пункту 25 частини першої статті 1 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 50-51, ст. 2057; 2015 р., № 17, ст. 118, № 39, ст. 375) викласти у такій редакції:

"державні службовці, посади яких належать до категорії "А";

18) у **Законі України "Про судоустрій і статус судів"** (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., №№ 18-20, ст. 132, № 22, ст. 145):

у **статті 141**:

в **абзаці першому частини першої**, у **частині другій** слова "на умовах, передбачених статтею 37 Закону України "Про державну службу" виключити;

в **абзацах другому і четвертому** частини п'ятої слова "Про державну службу" виключити;

абзац другий частини першої статті 147 виключити;

у **частині першій** статті 154 слова "Законом України "Про державну службу" виключити;

19) у **Положенні про помічника-консультанта народного депутата України**, затвердженому Постановою Верховної Ради України від 13 жовтня 1995 року (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 37, ст. 283; 2004 р., № 23, ст. 320; 2015 р., № 22, ст. 145):

у **статті 1.1**:

частину п'яту виключити;

у **частині сьомій** слова "але не є державними службовцями, також" виключити;

у **частині першій** статті 3.3:

в **абзаці першому** слова "відомості про зарахування на державну службу, ранг, який присвоюється чи вже присвоєний державному службовцю" виключити;

абзац другий виключити;

частину третю статті 4.1 виключити;

частину другу статті 4.4 виключити;

в абзаці першому частини першої статті 4.5 слова "та Законом України "Про державну службу" виключити.

4. У державних органах, керівники або голови яких виконують повноваження керівників державної служби та з дня набрання чинності цим Законом втрачають статус державних службовців, утворюються посади керівників державної служби. Повноваження керівників державної служби до призначення на такі посади осіб за результатами конкурсу в порядку, визначеному цим Законом, продовжують виконувати керівники або голови відповідних державних органів, але не довше ніж до 1 січня 2017 року.

5. Повноваження Державного секретаря Кабінету Міністрів України та його заступників, державних секретарів міністерств до призначення на посади осіб за результатами конкурсу в порядку, визначеному цим Законом, виконують відповідно Міністр Кабінету Міністрів України та його заступники, заступники міністрів - керівники апаратів, але не довше ніж до 1 січня 2017 року.

Повноваження заступників міністрів - керівників апаратів припиняються одночасно з призначенням на посади державних секретарів міністерств осіб за результатами конкурсу в порядку, визначеному цим Законом. Особи, які перебували на посадах заступників міністрів - керівників апаратів, звільняються у зв'язку із скороченням таких посад відповідно до Кодексу законів про працю України.

Інші державні службовці, які на день набрання чинності цим Законом займають посади державної служби, визначені відповідно до цього Закону, продовжують виконувати свої посадові обов'язки у відповідному державному органі.

6. На працівників Національної академії державного управління при Президентові України, Національного інституту стратегічних досліджень, Інституту законодавства Верховної Ради України, які на день набрання чинності цим Законом є державними службовцями, поширюється дія цього Закону протягом двох років з дня набрання ним чинності.

7. Умови оплати праці працівників органів державної влади, інших державних органів, їх апаратів (секретаріатів), державних підприємств, установ та організацій, органів влади Автономної Республіки Крим, які на день набрання чинності цим Законом є державними службовцями і посади яких відповідно до цього Закону не є посадами державної служби, визначаються Кабінетом Міністрів України і не можуть передбачати зменшення розміру їх заробітної плати.

{Див. Постанови КМ № 268 від 06.04.2016, № 298 від 20.04.2016, № 304 від 20.04.2016, № 323 від 05.05.2016, № 15 від 18.01.2017}

8. Стаж державної служби за періоди роботи (служби) до набрання чинності цим Законом обчислюється у порядку та на умовах, установлених на той час законодавством.

9. За державними службовцями, які відповідно до статті 35 Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490) набули право на отримання додаткових оплачуваних відпусток більшої тривалості, ніж передбачено

[статтею 58](#) цього Закону, така тривалість додаткових відпусток зберігається після набрання чинності цим Законом.

10. Державні службовці, які на день набрання чинності цим Законом займають посади державної служби та мають не менш як 10 років стажу на посадах, віднесених до відповідних категорій посад державних службовців, визначених [статтею 25](#) Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами) та актами Кабінету Міністрів України, мають право на призначення пенсії відповідно до [статті 37](#) Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами) у порядку, визначеному для осіб, які мають не менш як 20 років стажу роботи на посадах, віднесених до категорій посад державних службовців.

11. Перелік посад державної служби, які займали особи з числа колишніх державних службовців, що належать до певної категорії посад, передбачених цим Законом, визначається Кабінетом Міністрів України.

12. Для осіб, які на день набрання чинності цим Законом мають не менш як 20 років стажу на посадах, віднесених до відповідних категорій посад державної служби, визначених [статтею 25](#) Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами) та актами Кабінету Міністрів України, зберігається право на призначення пенсії відповідно до [статті 37](#) Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами) у порядку, визначеному для осіб, які мають не менш як 20 років стажу роботи на посадах, віднесених до категорій посад державних службовців.

12¹. Виплата, припинення та поновлення виплати пенсій, призначених відповідно до [статті 37](#) Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами), здійснюються в порядку, передбаченому [Законом України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"](#).

{Розділ XI доповнено пунктом 12¹ згідно із Законом № 4455-IX від 15.05.2025}

12². Особи, засуджені до обмеження волі або позбавлення волі за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого [статтями 109, 110, 110², 111, частинами третьою - восьмою статті 111¹, статтями 111², 113, 114, 114¹, 258, 258², 258³, 258⁵, 260, 437, 438, 441, 442, 442¹, 447](#) Кримінального кодексу України, позбавляються права на призначення та виплату пенсії відповідно до [статті 37](#) Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами). Таким особам пенсія призначається та виплачується відповідно до [Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"](#). Протягом строку відбування покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого зазначеними статтями Кримінального кодексу України, пенсія, призначена відповідно до [статті 37](#) Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами), призначається та виплачується відповідно до [Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"](#) в розмірі, що не перевищує розміру прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за

особливі заслуги перед Україною, компенсаційних виплат, індексації та інших доплат до пенсії, доплат до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, встановлених законодавством). З першого числа місяця, наступного за місяцем звільнення від відбування покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого зазначеними статтями Кримінального кодексу України, особам, які отримували пенсію за [статтею 37](#) Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами), пенсія призначається та виплачується відповідно до [Закону України](#) "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

{Розділ XI доповнено пунктом 12² згідно із Законом № 4455-IX від 15.05.2025}

13. За особами, які на день набрання чинності цим Законом перебувають у відставці відповідно до [статті 31](#) Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490 із наступними змінами), зберігаються гарантії, передбачені цією статтею.

14. Видатки на реалізацію положень цього Закону у 2016 році здійснюються в межах коштів, передбачених [Законом України](#) "Про Державний бюджет України на 2016 рік".

Мінімальний розмір посадового окладу групи 9 у державних органах, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, міст обласного значення, становить:

{Абзац другий пункту 14 розділу XI в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

з 1 січня 2017 року - 1,25 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року;

{Абзац третій пункту 14 розділу XI в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

з 1 січня 2018 року - 1,5 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року;

{Абзац четвертий пункту 14 розділу XI в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

з 1 липня 2018 року - 1,75 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року.

{Абзац п'ятий пункту 14 розділу XI в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

Умови оплати праці державних службовців, передбачені цим Законом, не застосовуються у державних органах, що перебувають у стадії ліквідації на момент набрання чинності цим Законом.

Керівники державної служби мають право у разі зменшення у зв'язку з установленням нових умов оплати праці розміру заробітної плати (без премії) в окремих державних службовців на час роботи на займаній посаді виплачувати в межах видатків, передбачених на оплату праці, різницю між заробітною платою, визначеною за попередніми умовами оплати праці (без премії), та розміром заробітної плати, встановленим за новими умовами оплати праці.

Керівники державної служби протягом двох років з дня набрання чинності цим Законом у межах економії фонду оплати праці мають право встановлювати державним

службовцям додаткові стимулюючі виплати відповідно до Положення про застосування стимулюючих виплат, що затверджується Кабінетом Міністрів України. *{Установити, що у 2026 році норми абзацу восьмого пункту 14 розділу XI застосовуються до 31 грудня 2026 року до державних органів, які не здійснюють оплату праці на основі класифікації посад, згідно із Законом № 4695-IX від 03.12.2025}* *{Установити, що у 2025 році норми абзацу восьмого пункту 14 розділу XI застосовуються до 31 грудня 2025 року до державних органів, які не здійснюють оплату праці на основі класифікації посад, згідно із Законом № 4059-IX від 19.11.2024}* *{Установити, що норми абзацу восьмого пункту 14 розділу XI застосовуються до 31 грудня 2024 року до державних органів, що не провели класифікацію посад державної служби (з урахуванням обмежень, встановлених пунктом 13 розділу "Прикінцеві положення" Закону № 3460-IX від 09.11.2023), а також до державних органів, зазначених у пунктах 20 і 21 розділу "Прикінцеві положення" Закону № 3460-IX від 09.11.2023 згідно із Законом № 3460-IX від 09.11.2023}* *{Установити, що норми абзацу восьмого пункту 14 розділу XI застосовуються по 31 грудня 2023 року згідно із Законом № 2710-IX від 03.11.2022}* *{Установити, що норми абзацу восьмого пункту 14 розділу XI застосовуються по 31 грудня 2022 року згідно із Законом № 1928-IX від 02.12.2021}* *{Установити, що норми абзацу восьмого пункту 14 розділу XI застосовуються по 31 грудня 2021 року згідно із Законом № 117-IX від 19.09.2019}* *{Установити, що норми абзацу восьмого пункту 14 розділу XI застосовуються по 31 грудня 2019 року згідно із Законом № 2629-VIII від 23.11.2018}* *{Установити, що положення абзацу восьмого пункту 14 розділу XI застосовуються по 31 грудня 2018 року згідно із Законом № 2246-VIII від 07.12.2017}*

14¹. Установити, що тимчасово конкурс на зайняття посади керівника служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя проводить конкурсна комісія, утворена Вищою радою правосуддя відповідно до **пункту 23¹¹** розділу III "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про Вищу раду правосуддя".

{Розділ XI доповнено пунктом 14¹ згідно із Законом № 3378-IX від 06.09.2023}

14². Установити, що тимчасово, на період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом шести місяців з дня його припинення чи скасування, Кабінет Міністрів України може встановлювати додаткові коригуючі коефіцієнти для оплати праці державних службовців різних державних органів з урахуванням особливостей адміністративно-територіальних одиниць, на територію яких поширюється юрисдикція таких органів, а для державних службовців в апаратах (секретаріатах) судів, інших органах та установах системи правосуддя допускається встановлення також інших коефіцієнтів до посадових окладів, у тому числі за рахунок коштів спеціального фонду Державного бюджету України.

{Розділ XI доповнено пунктом 14² згідно із Законом № 4282-IX від 11.03.2025}

14³. Установити, що на період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та до завершення календарного року, в якому воєнний стан буде припинено чи скасовано, дія **частини шостої**

статті 52 цього Закону тимчасово зупиняється, а фонд преміювання державного органу не може перевищувати 20 відсотків загального фонду сталої заробітної плати за рік.

{Розділ XI доповнено пунктом 14³ згідно із Законом № 4282-IX від 11.03.2025}

14⁴. Установити, що до законодавчого врегулювання в Законі України "Про судоустрій і статус суддів" особливостей оплати праці державних службовців в апаратах (секретаріатах) судів, інших органах та установах системи правосуддя з метою визначення розмірів посадових окладів суди, органи та установи системи правосуддя, юрисдикція яких поширюється на територію Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, відносяться до державних органів, зазначених у абзацах шостому і сьомому пункту 1 частини сьомої статті 51 цього Закону, а районні, міжрайонні, районні у містах, міські, міськрайонні суди - до державних органів, зазначених у пункті 2 частини сьомої статті 51 цього Закону.

{Розділ XI доповнено пунктом 14⁴ згідно із Законом № 4282-IX від 11.03.2025}

15. Кабінету Міністрів України:

1) забезпечити прийняття та набрання чинності одночасно з набранням чинності цим Законом **Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби, Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби, схеми посадових окладів на посадах державної служби на 2016 рік**, інших нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

2) у місячний строк з дня опублікування цього Закону підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

3) у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти та забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

4) у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

затвердити **Порядок атестації осіб, які претендують на вступ до державної служби, щодо вільного володіння державною мовою**;

забезпечити проведення конкурсів на посади Державного секретаря Кабінету Міністрів України та його заступників, державних секретарів міністерств відповідно до вимог цього Закону.

Президент України

П.ПОРОШЕНКО

м. Київ

10 грудня 2015 року

№ 889-VIII

Про державну службу
Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII
Редакція від **11.03.2026**, підстава — [3543-XII](#)
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/889-19>

Законодавство України
станом на 25.03.2026
чинний

Публікації документа

- **Голос України** від 31.12.2015 — № 250
- **Офіційний вісник України** від 15.01.2016 — 2016 р., № 3, стор. 28, стаття 149, код акта 80271/2016
- **Відомості Верховної Ради України** від 22.01.2016 — 2016 р., № 4, стор. 60, стаття 43
- **Урядовий кур'єр** від 03.02.2016 — № 21